ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 70 դրշ. վեցամսեայ 35 դրշ. Եռամսեայ 20 դրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 90 դրշ. Վեցամսեայ 45 դրշ. Եռամսեայ 25 դրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7 Cons/ple.

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزته در

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Գալաթա, Գուրշունլու խան, թիւ 7
ՍԱԴԱՇԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է հակիրճ գրուած ըլլայ:
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ.

ԺԶ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 522 — «ԾԱՂԻԿ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ — 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1902 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ՍԽԱԼ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի մէջ յարուցուած ծեծի խնդիր մը, բոլորովին անուղղակի կերպով, որուն հարց կը դառնէ սխալ ըմբռնուած խնայողութիւն մը, զոր մեր բոլոր հանրային հաստատութեանց գլուխը գտնուող մարմիններ որդեգրած ըլլալ կ'երեւան։

Մեր հանրային հաստատութեանց գլուխը գտնուող մարմիններ, որքան ալ նախանձախնդրութիւնը ունենան իրենց խնամոց յանձնուած գործերը լաւագոյն վիճակներու մէջ դնելու, սակայն կայ կէտ մը, ուր ամէնքն ալ, նախանձախնդիրն ալ, ոչ-նախանձախնդիրն ալ, կատարելապէս իրարու կը նմանին, կը նոյնանան իրարու հետ։ Եւ այդ կէտը սխալ կերպով ըմբռնուած խնայողութեան մը խնդիրն է։ Հանրային հաստատութեան մը գլուխ գտնուող ամէն մարմին կը մտածէ թէ չքաւորութիւն մը ըրած կ'ըլլայ եթէ, իր ստանձնած գործին գլուխը դնէ անձ մը, որ իրեն հանդէպ ստանձնէ գործին բովանդակ պատասխանատուութիւնը, եւ իր պաշտօնին մէջ չթերանալու համար, արդէն ինքնին պահանջուած կարողութիւն մը ունենալէ զատ, ստանայ ամսական այն թոշակ գումար մը, զոր իր ասպարէզին մէջ գտնուող մարդու մը համար բաւականաչափ կարելի ըլլայ նկատել, ամէն անհրաժեշտ պէտքերու գոհացման նկատմամբ։ Մտածելու այս կերպը սակայն շատ անըմբռնելի է մեր վարիչ մարմիններուն համար այնքան, որքան անհասկնալի։ Անօթի պաշտօնեաներ պահելու դրութիւնը խնայողութիւն մը նկատուած է մեր մէջ, իսկ այն տեսակ տեղ մը, ուր բազմաթիւ պաշտօնեաներ կան եւ այդ պաշտօնեաներուն վրայ եթէ գործին տէրը կամ պատասխանատու մարմինը վերին հսկողութիւն մը միայն ունի, նորէն անհաշիւ չքեղանք մը կը նկատուի տնօրէնի մը անուանումը, տնօրէնի մը սակայն, որ այդ պաշտօնէն ինքը լիապէս կշտանայ, եւ առով իր բովանդակ միտքը ու կարողութիւնը յատկացնէ այդ գործին, զայն զօրաւոր ու բրտակի ձեռքով մը կատարելագործման առաջնորդելով։

Մենք այսպէս չենք մտածեր սակայն։

Դառնանք այն խնդրին, ուրկէ մեկնեցանք։ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցով սկսանք, որուն տնօրէնին հրաժարման պարագան երէկ արդէն հաղորդած էինք մեր Քրոնիկի բաժնին մէջ։ Տօքթ. Շիրինեան, առարկելով թէ ամսական 15 ոսկիով չի կրնար իր ամբողջ ժամանակը Հիւանդանոցին զոհել, կը պահանջէ որ, արդէն նախապէս դրուած պայմանագրութեան մը համաձայն, թոյլատրուի իրեն շաբաթը երկու օր բացակայիլ Հիւանդանոցէն, մինչդեռ Հոգաբարձութիւնը մէկ օր միայն կը համաձայնէ այդ մասին։ Թէ այս բանակցութեանց արդիւնքը կ'ըլլայ Տօքթ. Շիրինեանի հրաժարական տալը, այդ կէտը բնաւ չի հետաքրքրեր զմեզ։ Ինչ որ մանաւանդ ամէնուն ուշադրութեանը կը յանձնարարենք, այն պարագան է, որ զմեզ կը յատկանշէ, իբր սխալ սկզբունքով գործի մարդիկ։

Հիւանդանոցի պէս կարեւոր հաստատութեան մը համար, որ տարեկան 10,000 ոսկիի պիւտճէ մը ունի, երբեք չքաւորութիւն մը չէ երբ տարեկան մէկ քանի հարիւր ոսկիներ ալ յատկանան տնօրէնութեան, որ կոչուած է ամբողջ հաստատութեան ջիղը, վարիչ ուժը դառնալ, շատ աւելի քան թէ Հոգաբարձութիւնը, եթէ խօսքը ներքին վարչութեան մասին է։ Անիկա ճշմարտութիւն մըն է որուն չենք կարծեր որ հակառակողներ գտնուին։

Արդ, ինչ ընթացք ունեցած է Հոգաբարձութիւնը այս խնդրին մէջ։ Գիտնալով հանդերձ թէ Տօքթ. Շիրինեան միայն 15 ոսկիով չի բաւականանար, իր պաշտօնին մէջ կարգ մը թերութիւններով ժամանակին ընդունած է զայն, կամ պարզապէս տնօրէն մը ունեցած ըլլալու ձեւակերպութիւնը փրկած ըլլալու համար, եւ կամ մտածելով որ, Հիւանդանոցի տնօրէնի մը ալ ամսական 15 ոսկիէն աւելի տալը անհաշիւ գործ է, չքաւորութիւն է։ Որքան որ մենք մինչեւ օրս առիթը ունեցած ենք կրկնելու թէ Հիւանդանոցի արդի Հոգաբարձութիւնը ամէն ջանք կ'ընէ հաստատութիւնը ամէն կերպով փափաքուած կատարելագործութեան մը հասցնելու համար, բայց միւս կողմէ ստիպուած ենք յայտարարելու թէ, ինքն ալ ուրիշ պաշտօնական մարմիններու կամ անհատներու պէս Հիւանդանոցի տնօրէնի խնդրոյն մէջ, հետեւած է սխալ մտածելու կերպի մը, ուրկէ ամէնէն աւելի վնասուողը նորէն հաստատութիւնը կրնայ ըլլալ։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը նախ քաջութիւնը ունենալու է որոշելու թէ, իրենց պարտքն է Հիւանդանոցը օժտել կարող ու խիստ տնօրէնով մը, զոր պէտք է սակայն կատարելապէս կշտացնելով, աչքը գոց չընենք։ Եթէ իրապէս կարող տնօրէնի մը ամսական 30 ոսկի ալ վճարել հարկ ըլլայ, պէտք է լաւ համոզուած ըլլայ Հոգաբարձութիւնը, որ ակնարկուածին պէս տնօրէն մը իր այդ 30 ոսկին մէջէն կը հանէ։ Ականջէ ականջ փսփսացուած եւ ոչ անըստոյգ իրողութիւն մըն է թէ, Հիւանդանոցի մատակարարութեան գործին մէջ անճշդութիւնները չէ որ կը պակսին։ Որովհետեւ չկայ խիստ տնօրէնութիւն մը որ զօրէ առանց առաջքը առնելու. Կարող տնօրէնութիւն մը որ իր ձեռքին մէջ ունի ամբողջ հաստատութեան սանձը, մի անգամ ընդ միշտ մէջտեղէն պիտի վերցնէր մատակարարական այդ անճշդութիւնները, որոնք ամսական 50 ոսկիի ալ կրնան հասնիլ առնուազն։ Եւ ասիկա տակաւին մատակարարութեան ճիւղին մէջ։ Անդին կայ տակաւին ամբողջ Հիւանդանոցը, որուն մէջ գիտենք թէ բժշկական ինչ մեծ անկարգապահութիւններ, եւ վարչական որքան կարեւոր սխալներ գոյութիւն ունին, ամէնքը ի վնաս պատսպարեալներուն եւ հաստատութեան վարկին։ Եւ նորէն լիապէս վարձատրուած, ճշմարտապէս կարող վարչագէտ անձ մըն էր, որ պիտի կրնար իբր տնօրէն առանց առաջքը առնել։

Համոզուած ենք արդի Հոգաբարձութեան խղճմտութեան ու օգտաւէտ ըլլալու նախանձախնդրութեան։ Ստիպուած ենք միայն ըսելու թէ նոյն այդ Հոգաբարձութիւնը, ուրիշներու պէս սխալ կերպով ըմբռնուած խնայողական դրութեան մը հետեւելով, չէ կրցած կամ չէ ուզած հասկնալ թէ ամէնէն աւելի կարող տնօրէն մը, բնական է նոյն համեմատութեամբ վարձատրուած, եւ յետոյ բանաւոր ներքին կանոնագրութիւն մը ամէնէն աւելի պակսած բաներն են Հիւանդանոցին մէջ, եւ թէ Հիւանդանոցի ներքին վարչական ոյժը կրնայ կարող տնօրէն մը ըլլալ որ միայն ի վիճակի է իրենց երեսն ալ հանրութեան առջեւ ճերմակ հանելու։

Կը կրկնենք, կը սպասենք Հիւանդանոցի Հոգաբարձութենէն, որ փոխանակ սխալ կերպով ըմբռնուած խնայողութիւն մը ընելու, որ իր արդիւնքին մէջ, չքաւորութենէ աւելի սուղի կը նստի, ունենայ ձեռներէցութիւնը յայտարարելու թէ ինքը պատրաստ է տնօրէն անուանել Հիւանդանոցին, ա՛յն անձը, որուն ամէն կերպով իբր կարողագոյնը ըլլալը հաստատուած է, առանց խորշելու սա պարագայէն թէ կարողագոյն տնօրէնի մը ամսականն ալ ցարդ վճարուածին կրկնապատիկն ալ կրնայ ըլլալ։

Արդի Հոգաբարձութենէն, որուն անդամներէն շատը գործի մարդիկ են, կը սպասենք այս ձեռներէցութիւնը։

Մ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԲԵՒԵՌԻ ՈՍԿԻՆ

Բեւեռային երկիրներու անձայն ու անշշուկ առանձնութեան մէջ, սառոյցի այն անսահման տարածութեանց տակ, ուր ամէն բան կը պակսի կեանքը բեղմնաւորելու համար, առատ է ընդհակառակը այն մետաղը, այն ամենակարող մետաղը, որուն գաղափարին հանդէպ մարդկային միտքը սովորաբար կը բորբոքի, հրաբուղխ մը կը դառնայ։ Եւ Քլոնտայքի ոսկեհանքերուն գտնուելէն վերջ պատահած, հազարաւոր եւ հազարաւոր մարդերու տենդոտ խուժում մը դէպ ի այդ երկիրը, առանց վախի, առանց նկատի առնելու բազմաթիւ վտանգներու սպառնալիքը, այս ամէնը երէկուան պատմութիւն մըն են գրեթէ։ Այսօր նոյն երեւոյթը կը կրկնուի քիչ մը տարբեր պարագաներու մէջ։ Ալասքա Թերակղզիին վերին մէկ կէտին՝ Նոմ հրուանդանին եզերքներուն վրայ, հազար ինը հարիւր տարուայ սկիզբները հրաշալի գիւտերու լուրը հասաւ եւ Խաղաղական ովկիանոսի եզերքներուն վրայ գտնուող տրամադրելի բոլոր նաւերը անմիջապէս սկսան մարդերու փոխադրութեան։ Քառասուն հազար անյագ խուզարկուներ միայն գացին այդպէս ծովու ճամբով. իսկ ուրիշներ, ուրիշ հազարաւորներ ցամաքէն ըրին իրենց ճամբորդութիւնը։ Հանքերուն ճոխութիւնը եւ ոսկին անմիջմէ հանելու դիւրութիւնը, առանց ըրին որ ամիս մը վերջը օրական 150,000 ֆրանքի հասած էր արտադրութիւնը։

Նոմ 50—100 անգլիական մէք լայնութիւն մը ունի եւ ծովեզերքէն կը տարածուի մինչեւ Թունտրա, տեսակ մը սարահարթ՝ ուր նմանապէս առատ է ոսկին, բայց զայն հանելը դժուար, որովհետեւ սառոյցը որ կը ծածկէ հողը ամէնէն տաք եղանակին մէջ իսկ, հազիւ 30 սանթիմէթր կը հալի միայն։

Նոմի աւազներուն մէջ, ընդհակառակը, ոսկիի խաւերը 15 ոտք խորութիւն ունին, եւ թանկագին մետաղը կը գտնուի պզտիկ գնդակներու վիճակին մէջ, փոխանակ ժայռերու մէջ փակուած ըլլալու։ Ոսկին կը գտնուի նաեւ Թունտրայի մէջէն անցնող պզտիկ ջուրի հոսանքներու մէջ որոնք կը չահագործուին փոքր ընկերութիւններու կողմէ. ծովեզերքներու վրայ խուզարկուները իրենց հաշւոյն կը գործեն։ Գետակներուն արտադրութիւնը հսկայական է սակայն. անոնց մէջ կայ հատ մը որ օրական հարիւր հազար ֆրանքի ոսկի կ'արտադրէ։

Երբ առաջին Ամերիկացիները Նոմի գլուխը հասան, քանի մը խրճիթներ գտան միայն հոն, եւ անոնց չուրջը բազմաթիւ վրաններ. աւելի լուրջ պատսպարաններու պէտքը շուտով զգացուեցաւ ձմեռը չհասած, եւ շնորհիւ հարաւէն բերել տրուած նիւթեղէններու, արդէն կը բարձրանային բազմաթիւ փայտաշէն տուներ։ Փողոցները ողողուեցան, թաղապետական պաշտօնատուն մը կառուցուեցաւ, դատարան մը եւ ոստիկանատուն մը հաստատուեցաւ եւ Սէն Միքէլէն բերուեցաւ վաշտ մը զինուոր։ Այսպէսով առաջ եկաւ ամբողջ քաղաք մը, Նոմ Սիթի, ուր վերջերս երկու շաբաթաթերթեր հրատարակուիլ սկսան եւ հարկ եղած շինութիւնները կը կատարուին ելեկտրական լոյսի հոսանքն հաստատելու եւ քաղաքին մէջ բերելու համար։

Ամէնէն առաջ հասնողները շատ դժուարութեամբ միայն կրցան ելնել այդ ցամաքը, բայց այսօր ծովեզերքի այդ անյարմարութեան ալ առաջքը առնուած է։ Գաղափար մը տալու համար այնտեղի չահերուն վրայ, ըսենք թէ մինչդեռ Քլոնտայքի մէջ հանքագործները ստիպուած են առաջին ցուրտերուն իսկ փախչիլ, ամառուան վերադարձին սպասելու համար, Նոմ Սիթիի մէջ անցեալ ձմեռ տակաւին 30 հազար մարդիկ մնացին. մարդոց այդքան մեծ բազմութիւն մը երբեք տեսնուած չէր հոն[illegible] Նոմի հրուանդանը Քլոնտայքի վրայ այն առաւելութիւնը ունի որ ոսկին ձեռք բերելը հոն աւելի դիւրին է քան Քլոնտայքի մէջ եւ աւելի լաւ տեսակէ ըլլալով մէկ կրամը 30էն 40 սանթիմ կարելի է ծախել։

Իսկ ապրուստը բնականաբար շատ սուղ է այդ պայմաններուն մէջ։ Ամերիկեան քսան սանթիմնոց սիկարները Նոմ-Սիթիի մէջ կ'արժեն իւրաքանչիւրը 2½ ֆրանք. երկու հաւկիթով, սուրճով եւ հացով կատարուած նախաճաշ մը կ'արժէ իւրաքանչիւրը 7էն 8ը ֆրանք. մէկ պարկ ալիւրը կը ծախուի 252 ֆրանքի, զոյգ մը կօշիկը 75 ֆրանքի, տեղական թերթերուն մէկ թիւը կ'արժէ 2½ ֆրանք, բաժանորդագինը 120 ֆրանք է. պանդոկներուն մէջ իրարու վրայ դրըուած այն նեղ անկողիններէն մէկ հատին գիշերուան մը վարձքը 15 ֆրանք է։ Մէկ հոգի մը կայ որ ութը ձիեր ունի զորս վարձու կուտայ ամառը օրական 1500 ֆրանքի փոխարէն, ձմեռը զանոնք կը գործածէ փայտի փոխադրութեան միայն. բայց այդ փայտին արժէքը անհաւատալի ըլլալու չափ մեծ է։ Այդ կողմերը գացող հանքագործներուն մէջ կայ նաեւ փաստաբան մը, որ սկսաւ իր արհեստը ի գործ դնել, եւ մէկ ամառուան միջոցին չահեցաւ 250,000 ֆրանք բաց ի քանի մը տուներէ։

Այս թուանշանները չափազանցուած պիտի չնկատուին երբ բաղդատութեան դրուին այդ տեղի բնակիչներուն չահերուն հետ։ Մեքենագէտ գործաւոր մը անգամ մը իր կնոջը իբր նուէր ոսկիի կտոր մը զրկեց որ կ'արժէր 225000 ֆրանք։ Շուէտացի մը որ առանձին աշխատելու համար Նոմ Սիթի գնաց, տակաւին ամառը չէր եկած երբ 700 լիպրա ոսկի զրկեց Սան Ֆրանչիսքօ. իրաւ է թէ սակայն այդ առթիւ վրայ տուաւ իր ականջներէն մէկը, ականջը սառեցաւ ցուրտին ազդեցութեան տակ։ Բաղդախնդիր մը գրպանը 1500 ֆրանք ունենալով Նոմ գնաց եւ երկու պզտիկ տուներ գնեց, այդ տուները այսօր 2 միլիոն ֆր. կ'արժեն։ Բաղդական միւս-նար մը միեւնոյն օգոստոս ամսուան միջոցին 400 լիպրա ոսկի հանեց հանքէ մը որ կ'արժէ մէկ ու կէս միլիոն ֆրանք։ Սան Ֆրանչիսքօցի տղայ մը 3 ամսուան մէջ 400 հազար ֆրանք չահեցաւ. 50 ոտք տարածութիւն ունեցող հող մը 40 հազար ֆրանք չահեցուց իր տիրոջ։ Լրագրող մը 60 մէտր հողի տարածութենէ մը 30 հազար ֆրանք հանեց մէկ շաբթուան մէջ երկու մարդերու օգնութեամբ, անոր մօտ հանքագործ մը միակ օր մը աշխատելով 9 հազար ֆրանք հանեց։ Երկու Քանատացիներ ծովեզերքը գրեթէ ջուրին մէջ աշխատելով 48 ժամէն 11 հազար ֆրանք առին։ Քալիֆորնիացի մը 1901 հոկտեմբերին միայն, երկու միլիոն ֆրանք արժողութեամբ ոսկի արտածեց։ Թունտրայի մէջ չորս գործաւորներ երեք օր աշխատելով 15 հազար ֆրանքի ոսկի գտան։

Ասոնք երեւակայութիւն կամ չափազանցութիւն չեն, պաշտօնական վիճակագրութիւններ կը հաստատեն թէ մէկ տարուան մէջ 20 միլիոն ոսկի արտածուած է Նոմէն. վերջին տարուան արտադրութիւնը 50 միլիոնի էր։

Թէ որքան ատեն կարելի պիտի ըլլայ չահագործել այս հանքերը, հիմակուց կարելի չէ գիտնալ։ Ծովեզերքի աւազները արդէն հատնիլ սկսած են եւ գետակներուն արտադրութիւնը նուազիլ կը սկսի. Թունտրան կարելի է չահագործել զօրաւոր մեքենաներ գործածելով միայն. Բայց Ատլանտեանի ամբողջ հիւս. արեւմտեան ծովեզերքը հարուստ է թանկագին մետաղներով եւ արդէն իսկ խուզարկուներու չարժում մը կը տեսնուի դէպ Եօրքի գլուխը, Նոմէն քանի՛ մը հարիւր մղոն անդին։ Քանի մը մարդիկ մինչեւ Բրինս-օֆ-Ուէլսի գլուխը յառաջանալով ոսկի գտնելու կ'աշխատին. Բրինս-օֆ-Ուէլս Ամերիկայի ամէնէն վերին կէտն է Սիպերիայէն հազիւ քանի մը հարիւր քիլոմէթր հեռու։

Ուրեմն մարդուն անյագութիւնը ահագին դաշտ մը ունի տակաւին իր առջին։ Նոմ Սիթիի մէջ խաղարանի դէտեր կէս միլիոնէ աւելի չահեցան։ Այդ տեղուանքը ոճրագործութիւնը չափազանց շատ է, բայց գողութիւն գրեթէ բնաւ չկայ։ Առողջական տեսակէտով միայն շատ դժուար է ապրիլը, բայց կարեւորութիւն չունի այդ, վերջին անգամ 50 հազար մարդիկ նորէն նաւ նստան դէպ ի ոսկիի այդ երկիրը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՔԱՍԹՐՕՅԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ
ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Նիւ Եօրքէն կը հեռագրեն դեկ. 9 թուով թէ՝ ամերիկեան թերթերը Նախագահ Քասթրօյի մէկ բաց նամակը կը հրատարակեն։ Այդ նամակը կ'ըսէ թէ օտար երկիրներէ հասած հեռագիրներու ծանուցածին համեմատ, մէկ քանի ազգեր, Անգլիան եւ Գերմանիան ալ մէկտեղ հաշուելով, դաշնակցութիւն մը կազմած են, ճնշողական միջոցներ բանեցնելու նպատակով Վենեզուէլայի վրայ եւ թէ այն եղանակը՝ որով այս ազգերը կը փորձեն ձեռք ձգել իրենց պահանջներուն վճարումը, կասկածելի է որ ըլլայ հետեւանքը այն ըմբոստութեան՝ որ դեռ վերջերս մարեցաւ Վենեզուէլայի մէջ. Նախագահ Քասթրօ կ'աւելցնէ նաեւ թէ՝ հակառակ իրենց պաշտօնական հանգամանքին, ինք չի հաւատար անգլօ-գերմանական գործակցութեան մը լուրին, որովհետեւ անհաւանելի է որ ազգեր որոնք սրտագին եւ բարեկամական յարաբերութիւններ ունին Վենեզուէլայի հետ, նախընտրեն աւելի բուռն միջոցներու դիմել, քան դիւանագիտական ճամբուն հետեւիլ, մանաւանդ երբ յարուցուած վէճերը Վենեզուէ-

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (15)

ՏԻԿԻՆ ՋԱՊԵԼԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Գ. ՄԱՅ

Ե.

ՈՎ ԷՐ ԺԱՆ ՔՈՒՐՎԻՑԼ

—Եւ հետեւաբար ինծի— Տիկին Ջապէլ կախեց գլուխը եւ տխուր խորհրդածութիւններու մէջ ինկաւ։

—Եթէ ինծի մտիկ ընէիր, շատ մը դժբաղդութիւններ չպիտի պատահէին, եւ դուն ալ տառապանքներու չպիտի մատնուէիր, եւ հիմա պարտաւորուած չպիտի ըլլայիր հնազանդելու թշուառականի մը հրամաններուն, խայտառակի մը՝ որ պատիւդ կը չա- [...]

—Անհաւատալի, աղջիկս, աւելցուց Ջէլիքեան, իմ նախազգացումներս։ Անոնք զիս չեն խաբած բնաւ։ Այսօր կը զգամ թէ իմ անցեալ բոլոր նախազգացումներս զիս պարապը չեն հանած: Դիցաբանութեան մէջ Քասանտրան կայ, գիտես, որ գուշակութիւններ կ'ընէր։ Այդ յատկութեանս թող ո՛չ ոք վստահութիւն ընէ։

«Աղջիկս, այդ երիտասարդը, որուն առջեւ տանդ դուռը բացած ես, եւ որուն ապագայ ամուսինը որոշած ես ընել աղջիկդ, իմ սիրելի Լուիզս, այդ մարդը աւազակ մըն է։

«Ձեզ կրնար ապացուցանել առիթ կայ, բայց կը զգամ։ Դուռդ գոցէ՛ անոր երեսին, վանէ։ Կրնայ ըլլալ որ վաղը ցաւիս առանց իմ մը տաքցուցած ըլլալուդ։ Ազա՛տ ես սակայն, աղջիկս, իմ խորհուրդիս հետեւելու։

—Ախտո՜ս, ըսաւ տիկին Ջապէլ տխրութեամբ, ձեր խօսքերը մէկ բան մը կը զգացնեն ինծի, այսինքն՝ ձեր հակակրութիւնը Ժանին նկատմամբ, անհասկանալի է։ Թող տուէք որ ցաւիմ այդ մասին։

Զ.

ՄԵԿՆՈՒՄԷՆ ԵՏՔ

Իրիկուան դէմ, իր անհանգստութիւնն ու բժիշկի պատուէրը պատրուակելով, Ժան Քուրվիլլ հրաժեշտ առաւ տանտիկիններէն ու մեկնեցաւ։

Ժոզէֆ անոր ընկերացաւ մինչեւ պարտէզին դուռը։

—Ժա՛ն, ըսաւ անոր, սեղմելով անոր ձեռքը սրտագին կերպով, առաջին անգամն է որ առանձին բարեկամութեան հակառակ ընթացք մը կ'ունենենք։ Աղէկ բան չէ՛ աս։

—Ա՛ր՛օթ, կամաց խօսէ, կը լսեն հիմայ։

—Մի՛ վախնար, բարեկամ, մինակ ենք։ Քու Մենտորի դերդ շատ աղէկ կը կատարես կոր, կը խոստովանիմ, բայց երբեմն չափազանցութեան կ'երթաս կոր։

«Մնողքիս առջեւ, քեզի յարմար թուած եղանակով կերպարանք մը ա՛ռ, ինծի խրատներ տուր, շատ աղէկ, բայց մեր երկուքին մէջ, սիրելիս, մտերմութեան մէջ, երբ՛ որ հիմա որ մինակ ենք, անկեղծօրէն ըսէ թէ ինչ կայ այդ անհանգստութեանդ պատրուակին տակ։

—Ճշմարի՛տ որ պատրուակ չէ, իրաւցընէ հիւանդ եմ։

—Ըսել է կատակ չես ըներ կոր։

—Խաչո՛ր կ'ըսեմ։

—Ա՛խ սատանա՛յ, եւ կը յուսայի որ զուարթ գիշեր մը պիտի անցնենք. անպիտա՛ն, ահա կը խանգարես կոր։ Չէի՞ր կրնար աս անհանգստութիւնդ ուրիշ անգամուան պահել։

—Ես ալ աս կ'ուզեմ, բայց . . .

—Ձես կրնար երեւակայել որ ո՛րքան անտանելի ըլլայ կը խոստանայ երեկոյթը։

—Ո՞վ պիտի գտնուի։

—Փնտռածներուդ ամէնքն ալ։

—Օրինակ։

—Ամբողջ խմբակը հոն պիտի ըլլայ, Ժորժը, Սալամեանը, Լազարիտէօր-թխագեղ Նուարդը, պզտիկ Ֆանէթը, գիտե՞ս, աս . . . ինչ՞ կ'ուզես ուրիշ։ Հա՛, Նայէ, մոռցայ փունջին ամէնէն աղուոր ծաղիկը, խարտեաշ Թօզան, որ արդէն սանկ երկտասնեակ մը հատուած է շրջապատին չորս բոլորը։ Վերջապէս, կարծեմ կը հասկնաս թէ շատ հրապուրիչ պիտի ըլլար ժամանցը։

—Սիրելի Ժոզէֆ, ցաւերս կը շատցնես կոր, ես չե՞մ ուզեր առանց առիթ մը չփախցնել, բայց ի՞նչ կրնամ ընել, երբ բժիշկը սանկ կը պատուիրէ կոր ինծի։

—Այն ատեն, մնաս բարով երջանկութիւն, հոն ուր Ժան չկայ, հաճոյք ալ չկայ։

—Պա՛հ, ինքնիրենդ ալ կրնաս զբօսնուլ։

—Պարապ խօսք։ Ամէն բան չկայ ինծի համար, երբ Ժան չկայ։ Ես ալ պիտի ստիպուիմ կէս գիշերէն առաջ տուն դառնալ պառկիլ։

—Ինչո՞ւ առանց կ'ըսես կոր, բարեկամ։ Չեմ ուզեր, ես չե՛մ ուզեր սակայն որ իմ բացակայութեանս պատճառաւ դուն ալ զրկուիս հաճոյքներէ։ Օ՛ն, ես կ'երթա՛մ. Գիշեր բարի։

Ժան եւ Ժոզէֆ անգա՛մ մըն ալ իրարու ձեռք սեղմեցին։

Ժան Քուրվիլլ Ղալաթիոյ աշտարակին մօտերը կը բնակէր, Եազըճը փողոց, թիւ 60։

Այս փողոցը շատ ամայի է, նոյն իսկ կէսօրին։

Ժան այդ փողոցը ընտրած էր, այն պատճառաւ որ սենեակին վարձքը, միւս բազմամարդ փողոցներուն տուներուն վարձքին չափ սուղ չէր։

(Շարունակելի) ՇԵՐԱՄ

լայի իրաւասութեան եւ իր օրէնքներուն տակ կ'իյնան, որոնք հիմնուած են արդարութեան սկզբունքներուն վրայ։ Եթէ Վենեզուէլա մերժած ըլլար իր դրամական խոստումները կատարել, եթէ արդարութիւնը եւ դիւանագիտութիւնը իրենց բոլոր միջոցները սպառած ըլլային, այն ատեն միայն կարելի էր աւելի ծայրայեղ միջոցներու սպառնալ, բայց այդ վայրկեանը չէ հասած տակաւին։ Այն իրողութիւնը թէ՛ կառավարութիւնը չէ աւելցուցած պարտքը եւ թէ վճարած է ինչ որ յանձնարարուած է իրեն ըմբոստութեան շրջանին մէջ, մէկտեղ հաշուելով նաեւ երկաթուղիներուն եւ գերմանական երկաթուղիներու Թըրանսիթի կառախումբին, կ'ապացուցանէ անոր՝ կառավարութեան՝ վարչութեան պարկեշտութիւնը եւ կը ցուցնէ սա թէ՝ օտարները ինչ բանի պարտէին սպասել իր կողմէն։ Նամակը սապէս կ'ըսէ. «Աւելի բան մը չեմ ըսեր, բայց չեմ ընդունիր այն թշնամութիւնները եւ այն նուաստացումները՝ որոնք պիտի վիրաւորէին Վենեզուէլացիներու արժանապատուութիւնը, եւ որոնք չպիտի պատշաճէին իմ հանրային կեանքիս։ Մեր տոհմային արժանապատուութիւնը հիմնուած է մեր օրէնքներուն, արդարութեան մեր ըմբռնումին վրայ, եւ մեր՝ օտար ազգերու հետ ունեցած փոխադարձ յարաբերութեանց եւ յարգանքին վրայ»։

★ Միացեալ Նահանգներու Քարաքասի դեսպանը՝ Պ. Պօվէն հեռագիր մը ուղղած է Ուաշինկթըն, որուն մէջ կը ծանուցանէ անգլիական եւ գերմանական գործակատարներներու մեկնումը՝ վենեզուէլական մայրաքաղաքէն։ Իրենց մեկնումէն առաջ. անոնք խնդրած են իրմէ ստանձնել անգլիական եւ գերմանական հպատակներու շահերուն պաշտպանութիւնը։ Ինք ալ պիտի ընդունի այս խնդրանքը, որովհետեւ պատճառ մը չկայ որ մերժէ, եւ հետեւաբար, Մ. Նահանգներու՝ Քարաքասի դեսպանը ի հարկին պիտի պաշտպանէ անգլիացիներու եւ գերմանացիներու շահերը։ Պ. Պօվէնի՝ Մ. Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարին հաղորդած տեղեկութեանց համաձայն, ինք իր ծառայութիւնները պիտի մատուցանէ իբր միջնորդ, եթէ նպաստաւոր առիթ մը ներկայանայ։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը սակայն չի քաջալերեր իր դեսպանին ընթացքը առաժամաբար, որովհետեւ կը նախընտրէ խուսափիլ կնճռոտութիւններէ, բայց միւս կողմէ, կը հրաւիրէ զայն ընել կարելի եղածը, արգիլելու համար տագնապ մը, եւ հետեւաբար, անոր կուտայ գործելու լիազօր իշխանութիւն։ Մ. Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարութիւնը կատարելապէս տեղեակ է Մեծն Բրիտանիոյ եւ Գերմանիոյ դիտաւորութեանց եւ ո՛ եւ է պատճառ մը չի տեսներ հիմա կամ աւելի ետքը միջամտելու։

★ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ հետեւեալը կը գրէ. «Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ գործակցաբար Վենեզուէլայի նկատմամբ ձեռք առած միջոցները հետզհետէ աւելի լուրջ եւ տարածուն հանգամանք մը առած են։ Վենեզուէլական նաւախումբը գրեթէ ամբողջութեամբ՝ եւ Լա Կուայրայի նաւահանգիստը պաշարուած են անգլօ-գերմանական նաւախումբին կողմէ, իսկ ծովեզերքը հսկողութեան ներքեւ առնուած է։ Նախագահ Քասթրօ սակայն՝ երկու պետութեանց այս համաձայն գործակցութեան հանդէպ կը շարունակէ միեւնոյն իր ընթացքին մէջ, եւ նոյն իսկ Քարաքասի մէջ գտնուող Անգլիացիներն ու Գերմանացիները բանտարկելու պէս սպառնալիքներու մէջ գտնուած է Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ նկատմամբ։ Անգլիական եւ գերմանական գործակատարներուն մեկնումէն ետքն է որ, Մ. Նահանգներու դեսպանին պաշտպանման եւ միջամտութեան վրայ, որ անգլիական եւ գերմանական հպատակներուն պաշտպանութեան հոգը ստանձնած է, այդ բանտարկուածներէն մէկ մասը միայն ազատ արձակելով բաւականացեր է։ Վենեզուէլական մարտանաւերէն մէկ քանին գրաւուած ըլլալու լուրը՝ մեծ խուճապ մը առաջ բերած է վենեզուէլական երկրին մէջ։ Ատենէ մը ի վեր կարգ մը ներքին խռովութիւններով զբաղելէ ետքը, Վենեզուէլայի հիմակուան բռնած պատերազմասէր ընթացքը զարմացուցիչ է. անցեալ տարուոյ Նոյեմբերին, ի պատասխան գերման կառավարութեան մէկ վերջնագրին, Նախագահ Քասթրօ յայտարարագրով մը ծանուցած էր թէ ինքը մտադիր է ամրացնել Քարաքասը հրազէն ու թնդանօթ դրկել Լա Կուայրա եւ գերմաններու հետ պատերազմի։ Միեւնոյն վերաբերումը նաեւ Անգլիոյ նկատմամբ ալ։ Դեռ անցեալները Քասթրօ ծանուցած էր թէ նպատակ ունի պատժելու Օրինոքոյի պաշարումը ջնջող անգլիական մարտանաւերը։ Ահա այս ատրճան ժպրհութիւն ունեցող մէկէ մը ամէն բան կը սպասուի։ Բայց կ'երեւայ թէ Քասթրօ ոչ թէ ծանուցագիրներու, այլ զէնքի միջոցաւ խօսք կը հասկնայ։»

★ Վերջերս անգլիական երեսփոխանական ժողովին մէջ խնդիր եղած է վենեզուէլական վէճը։ Արտաքին գործոց նախարարութեան ընդհանուր քարտուղար լորտ Քրէնպօրն, հարցումի մը պատասխանելով ըսած է թէ՝ յառաջիկային հրատարակուելիք պաշտօնական տետրակին մէջ ընդարձակօրէն տեղեկութիւններ եւ բացատրութիւններ պիտի տրուին անգլիական պահանջմանց մասին։ Ցետոյ այդ պահանջումներու պատճառներուն դարձնելով խօսքը, յայտնած է թէ՝ Անգլիա պարտաւորուած է այդ պահանջումները ընելու այն բոլոր անիրաւութեանց փոխարէն՝ զորս վենեզուէլական կառավարութիւնը գործած է հանդէպ անգլիական հպատակներուն, անգլիական առեւտրական նաւերու գործառնութեանց միջամտելով, Վենեզուէլա գտնուող անգլիացիներէն ոմանք բանտարկելով, անոնց սեփականութիւնը եղող կայուածները գրաւելով, եւն։ Անկից վերջը, երեսփոխաններէն Պ. Պրայսի՝ Վենեզուէլայի կացութեան մասին հաղորդուած տեղեկութիւններուն ճիշդ կամ ոչ ըլլալու մասին ուղղած հարցումին պատասխանելով, լորտ Քրէնպօրն նորէն խօսք առնելով ըսած է թէ Քարաքասի անգլիական դեսպանը՝ իր պատկանեալ կառավարութեան հրամանին համաձայն, վերջնագիրը՝ Նախագահ Քասթրոյին հաղորդելէն քսանչորս ժամ վերջը, վենեզուէլական կառավարութեան կողմէ ո՛ եւ է պատասխան մը ստացած չըլլալով, անմիջապէս մեկնած է Քարաքասէն եւ Կուայրա երթալով, հոն խարիսխ նետած անգլիական մարտանաւ մը նստած է։ Եթէ Վենեզուէլա մինչեւ որոշեալ ժամանակը չընդունի անգլիական կառավարութեան առաջարկները, այս վերջինը վճռական միջոցներու պիտի դիմէ եւ Վենեզուէլայի բոլոր նաւահանգիստները թնդանօթի պիտի բռնէ։ Առ այժմ իբր նախնական գործողութիւններ, անգլիական նաւախումբը վենեզուէլական մէկ քանի մարտանաւեր գրաւած է։ Այսու հանդերձ, մինչեւ հիմայ Վենեզուէլային մէջ երեւան եկած դէպքերու մասին հասած տեղեկութիւնները ոչ պաշտօնական ըլլալնուն, շատ կարեւորութիւն կարելի չէ ընծայել անոնց եւ հարկ է աւելի պաշտօնական տեղեկութեանց սպասել։

★ Նուազ շահեկան չէ գիտնալը թէ ինչ կը մտածէ վենեզուէլացի դիւանագէտ մը, իր երկրին շուրջը յարուցուած խնդիրներու մասին։ Լոնտոնի վենեզուէլական ներկայացուցիչը հետեւեալ խօսքերը ըրած է տեսակցութեան մը մէջ. «Վենեզուէլացիները շատ զէնք տրամադրութիւն մը ունին որով թոյլ կու տան որ իրենք շրջապատուին այն տեսակ մարդոցմէ որոնք իրենցմէ աւելի ճերմակ մորթ մը ունին։ Եւ շատ դիւրութեամբ կը հետեւին այն տեսակ փառասէրներու՝ որոնք իրենց շահերը գոհացնելու համար է միայն որ կ'ուզեն իշխանութեան գլուխ անցնիլ։ Այսպէս ըլլալուն համար է որ խռովութիւնները յաճախադէպ են հոն։ Ընդհանրապէս սակայն, այս դէպքերը շատ ծանր չեն։ Խռովութիւն մը կը ծագի յանկարծ, շատ շուտով մարելու համար սակայն։ Եւ եթէ վերջին ըմբոստութիւնը այնքան երկարատեւ ու այնքան աղետալի եղաւ, պատճառը այն էր որ անիկա օտարներու կողմէ դրդուած էր, այսինքն անգլիացի եւ գերման ձեռնարկուներու կողմէ։ Գրեթէ միշտ, ըմբոստներուն դրամը, պաշարը, եւ զէնքը շուտով կը սպառէին։ Այս անգամ, սակայն, բոլորովին տարբեր եղաւ։ Մաթոս, ըմբոստներուն պետը, գործիք եղած էր գերման եւ անգլիացի վաճառականներու, որոնք իրեն մեծ գումարներ հայթայթեցին, խռովութիւն յարուցանելու համար։ Զօրավար Մաթոս շատ կանուխէն պիտի դադրէր իր ընթացքին մէջ շարունակելէ, եթէ իր մանաւոր միջոցները սպառած ըլլային, բայց շնորհիւ այն միլիոններուն, զորս կը հայթայթէին անգլիացի եւ գերման ձեռնարկուները, կրցաւ կռուիլ շարունակ երեք տարի։ Բնականօրէն ի փոխարէն այս նիւթական աջակցութեան, օտարները պայման դրած պիտի ըլլային որ, յաջողութեան մը պարագային, իրենք բացառիկ առանձնաշնորհումներու տիրանան։ Մաթոս պարտուեցաւ սակայն, եւ կրնաք համոզուիլ թէ ո՛րքան դժգոհ պիտի մնային անոնք՝ որոնք այսպէսով խոշոր գումարներ ալ կորսնցուցին։ Իրաւարարական ատեանի մը թող ենթարկուին անգլիացի եւ գերմանացի վաճառականներուն պահանջումները, եւ պիտի տեսնուէր թէ ինչեր երեւան պիտի ելնէին։ Պահ մը ո՛ եւ է մէկը մեր կառավարութեան տեղ թող դնէ ինքզինքը։ Կը սկսին մեր կառավարութենէն պահանջել անանկ գումարներ՝ զորս անիկա չի պարտիր. վաշխառուական տոկոսներ կը բարդեն իրարու վրայ։ Եւ անոր մերժումին վրայ, բարձրաձայն կ'աղաղակեն, կը բողոքեն նախագահին, հանդարտութիւնը կը վրդովեն երկրին մէջ, կը դնեն Մաթոսը եւ անոր պէտք եղած գումարները կը հայթայթեն։

«Վերջապէս, Անգլիա գրաւեց Բաթոս կղզին, մեր ծովեզերքին վրայ, եւ Թրինիտէի անգլիական հիւպատոսը իր պաշտպանութիւնը նուիրեց այն մաքսանենգներուն որոնք ըմբոստներուն ռազմամթերք կը հայթայթէին։ Իրաւունքը ո՞ր կողմն պիտի տրուէր։ Ենթադրենք սակայն վայրկեան մը որ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ պահանջումները հիմնաւոր ըլլան։ Հիմա ճիշդ ատե՞նն էր այդ պահանջումները ընելու, այսօր որ երկիրը հազիւ հազ հանդարտած է երեք տարուան ներքին պատերազմէ մը, եւ պէտք ունի կոչում ընելու իր բոլոր ուժերուն վերահաստատելու համար ընկերային եւ տնտեսական կարգաւորութիւնը։ Ներկայ քաղաքակրթութեան պահանջմանց համաձայն պիտի չըլլա՞ր քանի մը ամիս եւս սպասել։ Վենեզուէլա չի կրնար բնականօրէն երեւակայել որ կարելի է չափուիլ երկու մեծ տէրութեանց հետ, որոնց նաւախումբերը Լա Կուայրայի առջեւ շարուած են։

«Բայց չպիտի զարմանամ ալ, եթէ լսեմ որ Քարաքասի ժողովուրդը զայրացած ընթացքի մը մէջ գտնուի օտարներուն հանդէպ, անոնց ցմաք իջնելու ո՛ եւ է պարագային։ Հաւանական է նաեւ որ եթէ Նախագահ Քասթրօ տրամադրելի դրամը չունենայ, ժողովուրդը ինքն իսկ ինքնաբերաբար հայթայթէ անհրաժեշտ գումարը, վենեզուէլական ջուրերը ազատելու համար օտար նաւախումբերէ։ Ամէն պարագայի մէջ, շատ ուրախ եմ որ Ֆրանսա չէ հաւանած մասնակցիլ Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ անարդարանալի պահանջումներուն։ Վենեզուէլա Ֆրանսացի պահանջատէրեր ալ ունի, բայց անոնք գոնէ գիտեն աւելի վեհանձն ըլլալ, բան մը՝ զոր Վենեզուէլացիները չպիտի մոռնան երբեք։»

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

Մատրիտէ կը հեռագրեն դեկտ. 9 թուով.— Նախարարաց խորհուրդը վաղը պիտի զբաղի ելմտական խնդիրներով եւ գանձուն վիճակովը։ Պանքայի փոխ-կառավարիչը խորհրդակցեցաւ այսօր ելմտական նախարարին հետ, ոսկիի գնման սէնտիքայի մասին։ Նախարարներուն կարծիքը տակաւին յայտնի չէ։ Ներքին գործոց նախարարը իր ներկայութեան ընդունեցաւ այսօր բոլոր գաւառապետները՝ անոնց գաւառները մեկնումէն առաջ, եւ ճշգրիտ հրահանգներ տուաւ անոնց՝ իրենց հետեւելիք ընթացքին մասին։ Քոռեսբոնտանսիա կ'ըսէ թէ՝ արդարութեան գործոց նախարարը առաջադրած է լուծել Հռոմի հետ առկախ մնացած խնդիրները։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Գերմանիոյ Ռայխսթակին մէջ խափանարար ընթացքի հետեւողները, ինչպէս հեռագիրներն ալ հաղորդեցին, պարտութեան դատապարտուեցան։ Կը յուսացուի որ մաքսային սակացոյցի օրինագծին խնդիրը մինչեւ Ծննդեան արձակուրդին օրերը կարգադրուած պիտի ըլլայ։

★ Նախագահ Քասթրօ յայտարարած է թէ, օտար պահանջումներու մասին կրնայ վերջնական կարգադրութիւններ ընել, ապստամբութեան ճնշուելէն վերջ։

★ Ճարոնի կայսրը բացաւ խորհրդարանը։

★ Դրամատէր Պուլէն 18 ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

★ Հունգարական խորհրդարանին մէջ Վիչոնգայի երեսփոխանը հարցապնդում կը ներկայացնէ նախարարապետին, ի մասին գիտական ընկերակցութեանց մէջ տեղի ունենալիք անօրինաւորութիւններուն, ոստիկանական հսկողութեան ենթարկուելուն։

★ Փոխադարձութեան հիման մը վրայ Մ. Նահանգներու եւ Քուպայի միջեւ հինգ տարուան համար պայմանագրութիւն մը կնքուեցաւ եւ այս առթիւ Մ. Նահանգները ընդունեցին Քուպայի արտածութիւններէն միայն 20% մաքսատուրք առնել։

★ Նախագահ Քասթրօ թէեւ մեծ մեծ կը ջարդէ, սակայն Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը համոզուած է իրեն թէ երբեք պէտք չէ իրմէ աջակցութիւն սպասել։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ
ԴԷՊՔԵՐԸ ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱՅԻ ՄԷՋ

★ Վենեզուէլայի մէջ տիրող ընդհանուր կացութիւնը միշտ տագնապալից է։ Ինչպէս յայտնի է, վենեզուէլական կառավարութիւնը արդէն պատասխանեց Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ վերջնագիրներուն։ Քասթրօ խիստ կերպով ձեռնարկած է բոլոր կարելի միջոցները ի գործ դնելով, ամբողջ վենեզուէլական բանակը շարժման մէջ դնելու։ Կռիւները ոգեւորութեամբ կը շարունակուին Լա Կուայրայի մէջ։ Ամբոխը Քարաքասի մէջ օտար դեսպանատուներու եւ հիւպատոսարաններու վրայ յարձակում գործեց։ Միւս կողմէն, ինչպէս հեռագիրներն ալ հաղորդեցին, վենեզուէլական կառավարութիւնը գերման եւ անգլիացի բանտարկեալները ազատ արձակեց։ Գերման եւ անգլիական նաւապետները ձեռք ձեռքի կը գործեն։ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը կատարելապէս չէզոք ընթացք մը ցոյց կու տայ։

★ Ամերիկեան եւ անգլիական մամուլները կը դատապարտեն վենեզուէլական նաւերու քանդումը։ Քասթրօ միշտ կը շարունակէ իր ռազմական պատրաստութիւնները։ Նաւահանգիստներու մարտկոցները կը զօրացուին։ Լա Կուայրայի մէջ տեղական ժողովուրդը պատնէշներ կը շինէ. Այս շինութեան կիներն ալ կը մասնակցին։

★ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ կողմէ Վենեզուէլական կառավարութեան տրուած վերջնագրին հանդէպ Քասթրօյի պատասխանը անբաւական նկատուած է։ Պաշտօնապէս կը հաստատուի այն լուրը թէ վենեզուէլական կառավարութիւնը դիմում ըրած է Մ. Նահանգներու, Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ, առաջարկելով հաշտարար ատեանի մը կազմութիւնը, վէճերուն վերջ մը տալու համար։ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ Ուաշինկթընի դեսպանները յայտարարած են Մ. Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Հէյի, որ իրենց միասին սկսած գործը մինչեւ վերջը միասին առաջ պիտի տանին։ Քարաքասի մէջ բռնութեամբ զինուորագրութիւններ կը կատարուին։ Անգլիոյ արմատական մամուլը բուռն կերպով կը դատապարտէ Անգլիոյ ընթացքը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Լոնտոնի Օսմ. դեսպան անուանուեցաւ՝ Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ Միւզիւրիւս պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ռուսիոյ Վեհ. Զարին թիկնապահներէն Շուվալօֆ հարիւրապետին եւ Թրուպեցքոյ իշխանին։ Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Ռուսիոյ Վեհ. Զարին թիկնապահ Օպոլէնսքի իշխանին, Տոլկորուքօֆ իշխանին, Թամաթօֆ իշխանին, Քազաքօֆ զօր-ընդապետին։ Ռուսիոյ Պետական Խորհրդոյ անդամ Պ. Քօֆմանի։ Գ. Օսմանիէ՝ Ռուսիոյ Վեհ. Զարին անձնապահ գունդէն հարիւրապետ Շիլիզի. Վեհ. Զարին հետեւորդներէն Փէտրօվսքին տեղակալին եւ Բօլէնսօֆ զօր-ընդապետին։ Գ. Մէճիտիէ՝ Բէօթանեայի նահանգ Հաճի Խալիլ Սաֆի էֆ.ի, Գարա-Հիսարը-Շարգիի նահանգ Պայէզիտ էֆ.ի, ռուսական նաւատորմիղին հրամանատար Պ. Տապրովսքիին եւ Ռուսիոյ Վեհ. Զարին հետեւորդներէն Տամիանի իշխանին։ Դ. Մէճիտիէ՝ Նէնիճէ Վարտարի նահանգ Մուսթաֆա Շիւքրի էֆէնտիի։

ՇՔԱԴՐԱՄ.— Իմթիազի ոսկի շքադրամ՝ Վեհ. Զարին թիկնապահ Օպոլէնսքի իշխանին, կոմս Հայտէնի, Զօր. Ինճքոֆի, զօր-ընդապետ իշխան Բէօլիւթինի եւ Զօր. Աբէրէկինի։

ԽԸՐԳԱՒ ՇԷՐԻՖԸ.— Այսօր Ռամազանի տասնըհինգերորդ օրն է։ Այսօր Վեհ. Սուլթանը փառաշուք ու մեծվայելուչ թափօրով մը Կայսերական Պալատէն ելլելով, կ'երթայ Թօփ-Գափուի Պալատը, այցելելու համար Խըրգաի Շէրիֆը։

.*. Խըրգաի Շէրիֆի թափօրին այսօր ներկայ գտնուելու համար, Կայս. Պալատան հիւրամեծարութեան կողմէ երէկ իրիկուն հրաւիրագիրներ ղրկուեցան բոլոր նախարարներուն, վեզիրներուն, միւշիրներուն եւ Իւլէմային։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏ ԵԱՆՔՈՎ.— Սապահ հետեւեալը կ'արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէէն.— Պուլկար աւազակապետ Եանքով որ իր չարագործութիւններուն համար ամբողջ Եւրոպայի արհամարհանքը հրաւիրած է իր վրայ, ինչպէս որ անկից առաջ վտարուած էր յունական կառավարութենէն, այս անգամ ալ սերպիական կառավարութենէն հրաման առած էր Պելկրատէն դուրս ելլելու։ Սերպիոյ ոստիկանական նախարարը անցեալ օր իր մօտ կանչելով Եանքովը, այդ հրամանը տուեր է անոր։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա, ինչպէս գրեցինք, անցեալ երկուշաբթի օրը Սելանիկ հասեր և իր պաշտօնին գործադրութեան սկսեր է։ Քննիչ յանձնախումբը Սելանիկէն Իւսկիւպ պիտի երթայ, և հոն տասը օրի մը չափ մնալէ ետքը, պիտի վերադառնայ Սելանիկ, որ կեդրոն որոշուած է կատարուելիք քննութեանց։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր 50,000 զրշ. տալ Սեփաստիոյէն, Քէօսթէնճէէն եւ Վառնայէն մայրաքաղաքս հասնող Իսլամ գաղթականներու։ Ներքին Գործոց Նախարարութեան կողմէ մասնաւոր պաշտօնեաներ երէկ այդ գումարը բաշխեցին ուղղակի որոշեալ անձերուն։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղւոյ շինութեանց ի նպաստ եղած նուիրատուութիւններուն փոխարէն որոշուած շքադրամներէն արծաթէ եւ նիքէլներուն ժապաւէնները կանանչ էին։ Հիճազի երկաթուղւոյ Բարձր Յանձնաժողովը որոշեց որ այսուհետեւ նիքէլէ շքադրամներունը կարմիր ըլլայ, իսկ արծաթէ շքադրամներունը կանանչ, որպէս զի դիւրաւ կարելի ըլլայ զանազանել զիրենք։

ՇՔՕՏՐԱՅԻ Նահանգին մէջ, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, զինուորական Իտատի վարժարան մը պիտի բացուի շուտով։

ԷՐԷՅԼԻԻ ԱԾԽԱՀԱՆՔԵՐԸ.— Էրէյլիի ածուխը շատ ընտիր տեսակէ է, կ'ըսէ Թուրք Թերթ մը, սակայն, դժբաղդաբար, մինչեւ հիմայ պէտք եղածին պէս չեն շահագործուեր այդ տեղի ածխահանքերը։ Առաջուց ի վեր սէնտիքա մը կազմելու դիտաւորութիւնը եղած էր, ու այս վերջին անգամ կը լսենք թէ, կազմուեր է «Զօնկուլտաքի հանքածուխներու ընկերութիւն» անուն ընկերութիւն մը, որուն պայմանագրութիւնը կը պատրաստուի հիմայ։ Այդ ընկերութիւնը պէտք եղած ձեռնարկները ի գործ դնելով գիտական նոր դրութեանց համաձայն ածուխ պիտի հանէ Էրէյլիի հարուստ ածխահանքերէն։

ՍՊԱՆԵՐ.— Այս տարի Հարպիէ վարժարանէն շրջանաւարտ միւլազիմներէն վեցը Կայս. Բ. Զօրաբանակը եւ քսանը՝ Դ. զօրաբանակը երթալու համար երէկ իրիկուն կառախումբով մեկնեցան մայրաքաղաքէս։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ պաշտօնեաներու յանձնաժողովին անդամ Հիւսէյին Համիտ պէյ չորս օրէ ի վեր հիւանդ է։ Երէկ չորս հինգ բժիշկներ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։ Այսօր

---

[92] ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՇՈԳԵԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԹԵՐԹՕՆ «ԾԱՂԻԿ»Ի)

Ժ.

«Ձեզի խորհուրդ կու տամ որ դուք ալ անդրադառնաք, քանի որ երկու կերպ կայ ձեր գիւտերուն բացատրութիւն մը տալու համար։ Լաւ խորհրդածեցէք դուք այս մասին, ձեր առանձնութեանը մէջ։ Որպէս զի երբ այդ խորհրդածութենէն հետեւցնէք թէ խաբուած էք, միջոց ունենաք նորէն պէտք եղած քննութիւնները կատարելու։

«Համոզուեցէք որ, ես արդարադատութեան շաւղին պիտի հետեւիմ, եւ մանրազննին քննութեան պիտի ենթարկեմ այս խնդրին նկատմամբ ինծի հասած բոլոր տեղեկութիւնները։

Ոստիկանապետը ոտքի ելաւ։

Բիվօլօ եւ Թրիսթօ հասկցան թէ գործէ քաշուելու ժամը հասած էր։ Ուստի արձակուրդ ստանալու համար երբ դուրս պիտի ելլէին, «կարսոն» մը ներս մտաւ, ձեռքը նամակ մը բռնած, զոր յանձնեց ոստիկանապետին։

Ոստիկանապետը պատռեց նամակին պահարանը եւ ստորագրութեանը նայեցաւ փութկոտութեամբ։

—Տեսէ՛ք, ըսաւ Բիվօլօի եւ Թրիսթօի, ահիկա անպատճառ Պ. տը Լինէրրօլի կողմէ եղած հաղորդակցութեան միջոց մըն է . . . բայց ինչ ըսել կ'ուզէ։

Արագ արագ կարդաց եւ չկրցաւ ոստիկանապետը զարմացման արտայայտութիւն մը զսպել։

Թրիսթօ եւ Բիվօլօ ոստիկանապետին մօտեցան։

Ոստիկանապետը անոնց նայեցաւ տհաճ արտայայտութեամբ մը։

—Ինչ, միթէ Պ. տը՞ Լինէրրօլի ալ հաղորդեցի՞ք այս տեղեկութիւնները զորս հիմա պարզեցիք, ըսաւ։

—Ոչ երբեք։ Մենք բաւական ժամանակէ ի վեր տեսած չենք Պ. տը Լինէրրօլը։

«Բայց ինչո՞ւ այս հարցումը, տէ՛ր։

—Ուրեմն դատաւորը, մասնաւոր տեղեկութիւններ քաղած է այս մասին, որովհետեւ այս նամակով ինծի կը ծանուցանէ թէ ազատ պիտի արձակէր Ժան Կէօրին։

Թրիսթօ եւ Բիվօլօ չկրցան ծածկել ուրախութիւն մը որ բաւական դժգոհութիւն պիտի պատճառէր ոստիկանապետին, քանի որ եղած կարգադրութենէն այնքան գոհ չմնալու վիճակ մը առաջացած էր։

—Դատաւորին այս կարգադրութիւնը կը թուի թէ ձեզի իրաւունք կու տայ, ըսաւ ոստիկանապետը։ Հիմա իր սենեակը պիտի երթամ զինքը տեսնելու։ Եթէ երբեք անկից կարենամ ձեզի համար օգտակար տեղեկութիւններ քաղել, անմիջապէս ձեզ կը հաղորդեմ։

—Գոհ եւ շնորհակալ ենք միանգամայն ձեզմէ, տէր։

Թրիսթօ եւ Բիվօլօ բարեւեցին զայն եւ մեկնեցան արձակուրդով։

Սիւզանի՝ Միւսիտանի հետ ամուսնութիւնը, սպաննութիւնը, որուն ողբերգական շարժառիթը ինք շատ լաւ հասկցած էր, պանդոկին այն տեսարանը ուր իբր վատահամբաւ կին մը երեւան եկած էր, վերջապէս այս ամէնը տարօրինակ կերպով Տիկին տը Թէանուաի մտային վիճակին վրայ ազդած էին։

Ինքը նախապէս անհերքելի սէրերու մէջ կատարելապէս խորասուզուած էր եւ Լիւպէրաքի քով կը փնտռէր իր վիշտերուն, իր խղճի խայթերուն եւ թերութիւններուն մխիթարութիւնը։

Այս կիրքը, որքան ալ կատաղի ըլլար ան, եւ այդպէս ալ ընել արդէն կը փափաքէր, բաւական չէր իր կեանքի սովորութիւնները ամբողջացնելու համար, այնպէս որ, ինքզինքը թմրեցուցիչ դեղերու տուած էր ու, որոնցմով միայն ինքզինքը երջանիկ կը զգար եւ իր տենդոտ վիճակին դարման մը կ'ընէր։

Թմրեցուցիչ դեղի մը մէջ գտած էր իր կեանքին էական պայմանները, անով միայն կրնար քնանալ, անով միայն կ'արթննար, ի հարկին կ'ուտէր, կը մտածէր եւ կ'ապրէր։

Այնքան տուած էր ինքզինքը այդ մոլութեան որ նոյն իսկ անօրինակ տեսիլքներ, անդոհական երազներ չէին կրնար հեռացնել զինքը թմրեցուցիչի գործածութենէն։

Նոյն իսկ այդ պատճառաւ ան հետզհետէ ազեղ երեւոյթ մը կը ստանար եւ իր գեղեցկութիւնը անհետանալու ճամբուն մէջ կը մտնէր։

Իր դէմքին գոյնը կապարային ըլլալ սկսած էր, իր աչքերը ակնակապիճին մէջ խորասուզուիլ սկսած էին, եւ լոյսերնին գրեթէ կորսնցուցած։ Բնական այս փոփոխութիւններէն զատ, խղճի խայթն ալ նոր ազդակ մը եւս աւելցած էր այդ կեանքին մէջ։

Աղջիկ եղած ատեն յանդուգն եղած էր արդէն, հարս եղած ատեն ալ վատահամբաւ տիտղոսին արժանանալու վիճակին հասած էր, եւ որ աւելին է, կատարեալ մայր մը եղած չէր։

Ցանձին Լիւպէրաքի զգացած կիրքը զինքը յիմարութեան աստիճանին հասցուցած էր։ Լիւպէրաքի գործած ոճիրը փոխանակ իրարմէ պաղեցնելու եւ իրարմէ հեռացնելու, ընդհակառակը ալ աւելի իրար կը մօտեցնէր, եւ անոր ու իր մէջ հաստատուած կապը ալ աւելի ամրապինդ եւ անլուծելի ըլլալու ճամբուն մէջ մտած էր։

(Շարունակելի)

...գործեալ բժշկական խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարուի, մասնակցութեամբ Տոքթ. Խորասանճեան էֆէնտիի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ.—Պէյրութի երկաթուղիներու ընկերութեանց կողմէ ասկէ առաջ Հանր. Շինութեանց նախարարութեան առաջարկեր ներկայացուած էին, որոնցմով արտօնութիւն կը խնդրուէր, Պէյրութ-Շամ երկաթուղին կայարանէն մինչեւ քարափ եւ յետոյ քարափին վրայ մինչեւ որոշ կէտ մը երկու գիծեր շինելու։ Հանր. Շինութեանց նախարարութիւնը տուաւ պէտք եղած արտօնութիւնը, նկատելով որ յիշեալ նոր գիծերու շինութիւնը առեւտրական օգտակարութիւն պիտի ունենայ։ Սակայն հրամայեց որ ըլլալիք շահերէն մէկ կողմ դրուի Օսմ. կայս. կառավարութեան բաժինը։

ՄԱՀԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ Նոյ. 23էն 30 պատահած են 262 մահեր՝ որոնց 165ը իսլամ, 82ը՝ քրիստոնեայ եւ 15ը՝ հրեայ։

ԱՅՏԸՆԻ երկաթուղիին ընդհանուր տնօրէն Պ. Տարֆիլտ մայրաքաղաքս եկաւ Բուսպայի մէջ (Իզմիր) նաւահանգիստ մը հաստատելու մասին զանազան առաջարկութիւններ ընելու համար պատկանեալ պաշտօնատան։

ԱՄՈՒԽԸ.—Քաղաքապետութիւնը խիստ հրամաններ տուաւ որ ածուխին 100 օխան 40 ղրշ.էն աւելի չծախուի։ Ածխավաճառները 100 օխան 50 ղրշ.ի ծախել կ'ուզեն ինչ որ բացարձակ վաշխառութիւն մըն է։

ՄԷՃԻՏ ԷՕԶԻՒԻ (Սըվազ) նախագատ ատենի անդամներէն Նշան եւ օգնական ընդհ. դատախազի փոխանորդ Մահիր էֆ.ները դատի տակ առնուեցան Համբարձումօղլու Ցովհաննէս անուն մէկը ծեծած ըլլալնուն համար։

ՏՐԱՄԱՅԻ շրջականները ծխախոտը բաղդատմամբ ուրիշ տարիներու, շատ ընտիր է այս տարի եւ գինները բարձրացած են։

ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Կայս. կառավարութեան կողմէ վերջին անգամ եղած տնօրէնութեանց համաձայն, յառաջիկայ դեկտեմբեր 1էն սկսելով Սելանիկի նահանգին ընդհանուր հասոյթներուն հարիւրին հինգը հանրային շինութիւններու յատկացուելու համար պիտի յանձնուի երկրագործական պանքաներուն։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ժամանումները Թուրքիոյ մաքրանոցներէն մէկուն մէջ 7 օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Էրհարտ թնդանօթարանէն գնուած թնդանօթները թնդանօթակիր զօրաց սայլերու կողմէ պիտի փորձուին Զաթալճայի մէջ։

ՌՈՒՍԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Անցեալ ուրբաթ օրը մայրաքաղաքէս մեկնող ռուսական «Իմբերաթօր Նիքոլա» շոգենաւը որ բազմաթիւ ճամբորդներով ու ապրանքով Օտէսա կ'երթար, ծովուն ալեկոծեալ ըլլալուն պատճառաւ, Օտէսայի նաւահանգիստին ալ կողմը գտնուող ժայռերուն վրայ ինկեր է։ Առաջին նաւապետը անմիջապէս հրամայեր է երկրորդ նաւապետին, նաւակով մը նաւահանգիստ երթալ, օգնութիւն կանչելու համար։ Բայց նաւակը հազիւ թէ քիչ մը հեռացած, շրջեր է յանկարծ եւ մէջինները ծովը թափուեր են։ Երրորդ նաւապետը դժուարաւ կրցեր է ազատել ինքզինքը ու նետուեր է ցամաք։ Հոն խեղճ մարդը հեռագրատուն գացեր է հեռագրաւ օգնութիւն կանչելու եւ խնդիրը իմացնելու համար, բայց փոթորիկին սաստկութեան պատճառաւ հեռագրաթելեր ու հեռաձայնն ալ, անգործածելի վիճակի մը մատնուած էին։ Այն ատեն կառք մը կը վարձէ եւ Օտէսա երթալով իրողութիւնը կը պատմէ։ Նաւաձիգ շոգենաւներ, սաւղակներ հոն կը հասնին շուտով ու, մեծ դժուարութիւններէ վերջ, կը յաջողին ազատել արկածեալ նաւը։ Ո՛չ անձի կորուստ կայ, ո՛չ ապրանքները վնասուած են։ Նաւուն ընկղմած ըլլալու լուրը անհիմն է բոլորովին։

ՄԱՆՍԱՒԹԸՐԷՆ կը հեռագրեն թէ տեղացած ձիւնին առատութեան պատճառաւ հեռագրաթելերը մեծ մասամբ աւրուած են։

ԳԸՐՇԷՀԻՐԷՆ կը հեռագրեն Նոյ. 30 թուակիրաւ.—Էնկիւրիէն մեկնող Կ. Պոլսոյ թղթատարը այս իրիկուն ժամը 12ին հասաւ հոս։ Երէկուան փոթորիկի միջոցին Գաման ըսուած տեղը, թղթատարներ, ձիավար մը, հեծեալ զինուոր մը եւ երկու ձիեր կորսուած ըլլալով շատ մը ոստիկաններ ղրկուեցան զանոնք փնտռելու համար։ Կեսարիայէն մեկնած Պաղտատի թղթատարը տակաւին հոս չհասաւ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ նահանգներուն քննիչ յանձնաժողովը, նախագահութեամբ Միլիօ փաշայի երէկ ալ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Ապտիւրրահման փաշա որ տկար էր, ապաքինած ըլլալով երէկ ներկայ գտնուեցաւ նախարարաց խորհուրդին գումարման։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ «Սէլամէթ» շոգենաւը օդին սաստկութեան պատճառաւ Արշիպեղագոսի մէջ 5 օր 5 գիշեր տատանուելէ վերջ ողջամբ Ռոտոս հասեր է։

«ՀԱՄԻՏԻԷ» ԵՒ «ԱՊՏԻՒԼ ՄԷՃԻՏ» թորփիլանաւերուն դրութեամբ 28 մղոն արագութիւն ունեցող երկու մարտանաւերու շինութեան համար մօտ օրէն բանակցութիւններ պիտի սկսին ծովային նախարարութեան եւ Անսալտօ նաւագործարանին տնօրէնութեան միջեւ։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՄԷՋ, Բասամ Հալիսին (Պէզիքթէն) պահապանը ատենէ մը ի վեր, բաւական զարմանալի գործով մը կը զբաղի եղեր։ Այս Բասամին վարձակալները, մեծ վստահութիւն ունին եղեր այս պահապանին վրայ, որ Հայ մըն էր, եւ իրիկուններ իրենց խանութներուն բանալիները անոր կը յանձնեն եղեր։ Պահապանն ալ մութը կոխելէն ետքը, իր հսկողութեան յանձնուած խանութները մէկիկ մէկիկ կը բանայ եւ դարակին մէջ գտնուած դրամներէն մաս մը կը գողնայ եղեր։ Այս խաղը սակայն երկար չի տեւեր։ Կօշկավաճառ մը դրամներուն ու կօշիկներուն ատեն ատեն պակսիլը տեսնելով, քանի մը դրամներու վրայ մէյմէկ նշաններ ըրեր եւ խնդիրը ոստիկանութեան հաղորդեր է։ Հետեւեալ օրը, նորէն մէկ քանի մեծծախներու անհետացած ըլլալը տեսնելով, ձերբակալել կու տայ պահապանը, որուն քով գտնուեր են՝ նշանակուած մեծատիէնները, ինչպէս նաեւ շատ մը գուլպաներ, կօշիկներ, ֆանելաներ եւն.։ Անկողնին վերմակներուն տակէն ալ 50 ոսկինոց չէք մը երեւան ելեր է, զոր անշուշտ պահապանը գնած էր՝ ուրիշ տեղ ղրկելու համար։ Գող պահապանը՝ իր գողութիւնները խոստովաներ է։

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ զօրացուցիչ եւ առողջարար գինի խմել, պէտք է փութաք գնել

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԳԻՆԻՆ

Որ տարրալուծուած է քիմիագէտ Տոքթ. Մաննի պէյի կողմէ եւ բազմաթիւ բժիշկներէ յանձնարարուած։ Փորձերը մինչեւ հիմա հաստատած են անմխտելի յատկութիւնները, ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԳԻՆԻԻն, որ կը գտնուի Պուրջալըլը խան, Ղալաթիա, թիւ 19, Սվաճեան վաճառատունը։

ՔՐՈՆԻԿ

Այսօր, Խըրգայի Շէրիֆի առթիւ, յանուն Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի 1000է աւելի պատսպարեալներու եւ որբերու, Ս. Ցակոբայ Որբանոցի սաներէն խումբ մը, ուրիշ տարիներու պէս, այս տարի եւս ճաշակաւոր եւ գեղարուեստական նրբութեամբ պատրաստուած ընտիր ոտանաւոր ուղերձ մը, Նորին Վեհափառութեան անցնելիք ճամբուն վրայ կենալով, կը մատուցանեն իրենց բարեխնամ Վեհապետին, եւ այս առթիւ իրենց սրտաբուղխ եւ անկեղծ երախտագիտութիւնը կը յայտնեն այն բարիքներուն եւ շնորհներուն համար, զորս ամէն օր լիառատ կերպով կը վայելեն։ Գեղարուեստական տեսակէտով սիրուն այս ուղերձը շարագրած ու գրած է օսմաներէն լեզուի քաջահմուտ ուսուցիչ Պետրոս էֆ. Կարապետեան։

×

Տիկին Սրբուհի Գարակէօզեան, որ ընդունած է մասնակցիլ Գալֆաեան Որբանոցի Տիկնանց խնամակալութեան, կ'ըսուի թէ նախաձեռնութիւն մը պիտի ունենայ Տիկնանց խնամակալութեան գործերուն մէջ, ասով թէ նիւթական եւ թէ բարոյական տեսակէտով հաստատութիւնը բաղձալի վիճակի մը մէջ դնելու համար։

×

Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցիին Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն Լեւոն Սաաթճեան, Մանուկ Վարդանեան եւ Ցակոբ Վարդանեան էֆէնտիները հրաժարական տուած են՝ թէեւ, սակայն խորհուրդին միւս անդամները մերժած են ասոնց հրաժարականները ընդունիլ, եւ զիրենք յառաջիկայ կիրակիի համար նիստի հրաւիրած են, որպէս զի դիւանի ընտրութիւնը կատարեն։

×

Պայազիտի առաջնորդական տեղապահ Պօլեան Եմմանուէլ վարդապետ, որ թեմական այցելութեան ելած ըլլալով Գարաքիլիսէ կը գտնուէր, տեղւոյն կրթական եւ եկեղեցական գործերը կարգադրելէ վերջ, Ալաշկերտ մեկներ է։

×

Ալաշկերտի նախորդ առաջնորդական տեղապահ Մամբրէ վարդապետ Մարգարեան, որ ներկայիս Վան կը գտնուի, նամակ մը գրելով Ս. Պատրիարքին, իր անպաշտօն վիճակը յայտներ է։ Ն. Սրբազնութիւնը նկատելով որ Մամբրէ վարդապետ Աղթամարի միաբան է եւ թէ Աղթամարի ինչպէս նաեւ Վանայ ընդարձակ վիճակը պէտք ունի հոգեւոր հովիւներու, յանձնարարեց Վանայ առաջնորդական տեղապահ Սահակ եպիսկ. Բագրեւանդեանի, որ յիշեալ վարդապետին համար յարմար տեղ մը գտնէ։

×

Եօզկատէն նորէն գրութիւն մը հասած է Պատրիարքարան, որով հոգեւոր հովիւի մը անհրաժեշտութիւնը կը յայտնուի եւ անմիջական դարման մը կը խնդրուի այդ մասին։ Պատրիարքարան հասած վերոյիշեալ գրութեան մէջ նկարագրուած է տեղւոյն եկեղեցական եւ կրթական անկերպարան վիճակը եւ աւելցուած թէ նախապէս եկեղեցին լեցնող ժողովուրդը տակաւ ուծացած է անկէ եւ թէ այս պարագայէն օգտուելու համար երկու Հայ-Հռոմէական վարդապետներ տրամադիր են եղեր Եօզկատ երթալու։

×

Մշոյ առաջնորդական տեղապահ Խորէն Ս. վարդպ., տեղւոյն գաւառային վարչութեան հետ համախորհուրդ, տեղեկագիր մը ղրկած է Պատրիարքարան, ասկից առաջ Պատրիարքարանի կողմէ, Սահակ հայրապետի դամբարանի շինութեան մասին իրեն եղած կարգ մը հարցումներուն պատասխանելով եւ ուղղուած բացատրութիւնները տալով։

×

Բարիզէն կը հաղորդուի թէ ծանօթ գոհարավաճառ Էգնաեան էֆէնտի, Բարիզ ժամանած 18 հայ անօք տղաք որդեգրած է եւ պիտի հոգայ անոնց սնունդի եւ կրթութեան ծախքերը։ Էգնաեան էֆ. տղոց ազատ կամքին ձգած է արհեստի կամ ուսման հետեւիլ, եւ միւս կողմէ տուն մը վարձելով անոնց համար, սկսած է զայն կահաւորել տալ։ Տարակոյս չը կայ որ Էգնաեան էֆէնտիի այս բարերարութիւնը ամէն գովեստէ վեր է, եւ մենք ջերմապէս կը շնորհաւորենք զինքը, իր բարերարելու այս կերպին համար։

×

Բերայի Թաղական Խորհուրդը, այս տարուան Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ, 142 աղքատիկ երկսեռ աշակերտներուն համար, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի արհեստարանին յանձնարարած է մէյ մէկ ձեռք զգեստ եւ կօշիկ։

Այսօր առաւօտեան ժամը $5\frac{1}{2}$ին Հայ-Հռոմէականներու Բերայի Ս. Աստուածածին Աթոռանիստ եկեղեցւոյն մէջ կատարուեցաւ հանգուցեալ Անդրէաս էֆ. Հասունի որդի՛ Բոլ էֆ. Հասունի յուղարկաւորութիւնը։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Անցեալ կիրակի, 24 Նոյ., Հաստատութեանս 36րդ տարեդարձին առթիւ, Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն որբուհիներուն առատ շաքար բաշխել տուաւ։

Որբանոցիս խնամակալ Բարթող Թէլեան եւ Կարապետ Խաչատուրեան էֆէնտիները իրենց անձնական Ազն. հիւրերուն ի պատիւ սեղան մը տուին։ Բոլոր որբուհիներն եւս անխտիր միեւնոյն սեղանը վայելեցին։

Եղիա էֆէնտի Շահպազ 3 օսմ. ոսկի յանձնած է Ազն. Խնամակալութեանց։

Հետեւեալ նուէրներն ուղղակի Որբանոցիս ներքին տնօրէնութեան յանձնուեցան.—

Բարեսէր տիկ 2 օսմ. ոսկի, Գրիգոր էֆ. Պալըքճեան 56 ղրշ., Տիկին Մաննիկ Տաւուտեան 54 ղրշ.՝ հանգուցեալ Տիկին Ազատի Գազազեանի հոգւոյն, Խասգիւղցի տիկ 40 ղրուշ, Հեթում էֆ. Սեթեան 36 քառթոր գլխարկ, 5 թօփ ամլաղ ժապաւէն, եւ այլ իրեղէնք, որոնց գինը կը յանգի 5 օսմ. ոսկիի։ Ստեփան էֆ. Իբէկեան 44 կտոր օծիտ վերարկեալ ճերմակեղէններ։

Շնորհակալութիւն իմ եւ բոլոր որբուհիներուն կողմէն բարեսէր նուիրատուներուն։

Մայր Գալֆ. Որբանոցի
ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԱՑՐԱՊԵՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
(ԿՆԻԲ)

Խասգիւղ, 29 Նոյ. 902

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 դեկտ.—Բարաքասէն հասած հեռագիրներ կը հաւաստեն թէ կացութիւնը շատ ծանր է հոն։ Իտալիա յածանաւ մը կը ղրկէ 63000 տալարի իր պահանջումին վրայ պնդելու համար։

ԼԻՒՆԷՎԻԼ. — Պատերազմական նախարար զօրավար Անտրէ այսօր կատարեց բացումը ի յիշատակ մեծ փիլիսոփաներու կանգնուած արձանին։ Ազգայնական ճառ մը արտասանեց որ ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ.— Պ. Զէլ Վիէննա կ'երթայ ի մասին առեւտրական պայմանագրութեան եւ Աւստրօ-հունգարական պայմանագրութեան բանակցելու համար Պ. Քէօրպէրի եւ կոմս Կօլուխովսքիի հետ։

ՔԱՐԱՔԱՍ.—Նախագահ Քասթրօ յայտարարեց թէ զօրաւոր ընդդիմութիւն մը կը պատրաստէ, լաւ համոզուած ըլլալով որ Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ տրամամ գործունէութիւնը թաքուն նպատակ մը ունի եւ թէ դրամական պահանջները պատրուակներ են սոսկ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Դաշնակից նաւախումբը գերի բռնեց Վէնէզուէլական տորպիլին միացեալ մասն ալ։ Անգլիացիները ռմբակոծեցին Բուէրթօ Քապէլլօ քաղաքը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Նախագահ Րուզվէլդ եւ Պ. Հէյ երկարօրէն տեսակցեցան Վէնէզուէլայի դէպքերու մասին։ Որոշեցին որ Մ. Նահանգները չէզոք դիրք մը բռնեն Վէնէզուէլայի հանդէպ պայմանաւ որ խնդիրը չմեծնայ։

ԲԱՐԻԶ.—Անգլիա եւ Գերմանիա վստահեցուցին Ֆրանսական կառավարութիւնը թէ պիտի յարգեն Ֆրանսայի կողմէ եղած պահանջները որովհետեւ Ֆրանսա շատոնց ի վեր գրաւել տուած է արդէն Վէնէզուէլայի ծովեզերեայ մաքսատուները։

ՊԵՐԼԻՆ.—Բարաքասի գերմանական գործակատարը հեռագրով մը կը յայտնէ թէ դեկտ. 10ին Նախագահ Քասթրօ մերժողական պատասխան տուած է իրեն ուղղուած վերջնագրին։

ՊՈՐԹ ՕՎ ՍՓԷՅՆ .— Վէնէզուէլական բոլոր մարտանաւերը գերի բռնուեցան։ Անգլիացիք զանոնք գրաւելով իրենց կը ծառայեցնեն։

ՀՌՈՄ.—Սթէֆանի գործակալութիւնը Բարաքասէն կը տեղեկանայ թէ իտալական դեսպանը վէնէզուէլական կառավարութեան ուղղած է նոր եւ աւելի սաստիկ խնդրագիր մը իտալական հպատակներու իրաւանց հատուցման մասին։

ԼԱ ԿՈՒԱՅՐԱ.—Անգլիական «Զէրիպտիս» մարտանաւը եւ գերմանական «Վինէթա» յածանաւը Բուէրթօ Գապէլլօ հասան եւ գոհացում խնդրեցին վէնէզուէլական իշխանութենէն ի մասին անգլիական «Թէքօզ» շոգենաւին գրաւման։ Այն պարագային ուր Վէնէզուէլական կառավարութիւնը գոհացում չի տայ իրենց, բերդը պիտի ռմբակոծեն։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Բուէրթօ Գապէլլօյէն հասած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ «Զէրիպտիս» եւ «Վինէթա» մարտանաւերը կէս օրէն վերջ ժամը 5ին սկսան ռմբակոծել բերդը որ սկիզբները թէեւ քիչ մը դիմադրութիւն ցոյց տուաւ բայց շուտով լռեց։ Քաղաքը չէ վնասուած։

ԼԱ ԿՈՒԱՅՐԱ. — Գերմանական «Վինէթա» մարտանաւը գերի բռնեց վէնէզուէլական «Ռէսթօրատոր» թնդանօթակիրը, այն պահուն որ անիկա կը մեկնէր Բուսմանայէն։

ՏՐԻԷՍՏԷՆ.—Թագաւորին առողջական վիճակը կը բարւոքի հետզհետէ։ Ջերմութիւնը բնական աստիճանին իջած է։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը իր պատկերը նուիրեց կոմս Պիւլովին, փոխարէն անոր արժանեաց որոնակ զինակցութիւնը վերանորոգած ըլլալուն համար։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը «Հոհէնձոլէրն»ի շղթայի ասպետանշանը տուաւ Նախարարապետ կոմս Պիւլովի, կարմիր Արծիւի ասպետանշան մեծ խաչը շղթայով միասին՝ կոմս Բողատովսքիի, կարմիր Արծիւի կարգին Ա. աստիճանը Պ. Թիլմանի, Գերմանիոյ Թագի կարգին Ա. աստիճանը Պ. Ռիհթօֆընի։

ՏՐԻԷՍՏԷՆ. — Կէօրկ թագաւորը կոմս Պիւլովին շնորհաւորական հեռագիր մը ղրկեց Ռայխսթակին մէջ մաքսային սակացոյցին քուէարկուելուն առթիւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսթակը օրակարգին անցնիլ որոշելէ ետքը եղած բոլոր խնդրանքներու հակառակ նախ ընդունեց մաքսային օրինագծին երկուքէն մինչեւ տասներկու յօդուածները, եւ յետոյ ծրագրին ամբողջութիւնը քուէ որկեց 100ի դէմ 200 ձայնով։ Այս քուէարկութիւնը մեծամասնութեան կողմէ գոհութեամբ ընդունուեցաւ, փոքրամասնութիւնը դժգոհութիւն կը յայտնէր։ Կոմս Պիւլով եւ կոմս Բողատովսքի շնորհաւորութիւններ առացան։ Նիստը վերջացաւ առտուան ժամը 5ին քառորդ մնացած, այսինքն 18 ուկէս ժամ տեւելէ վերջ։ Ցառաջիկայ նիստը տեղի պիտի ունենայ յունուար 13ին։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Ազատական կուսակցութեան ալ թեւին Համաժողովը նախագահութեամբ Պ. Պ. Անտոնովիչ, Վելիչքովիչ նախկին նախարարներուն որոշեց կառավարութեան ծրագրին իրագործման աշխատիլ, բայց առ այժմ վերապահ դիրք մը բռնելով այս վերջնոյն հանդէպ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսթակի մէջ մաքսային սակացոյցի երրորդ ընթերցման պահուն նախարարապետ Պ. Պիւլով յայտարարեց թէ դաշնակից պետութիւնները քանի մը փոփոխութիւններէ զատ կ'ընդունին մաքսային սակացոյցի ծրագիրը այնպէս որպէս ընդունուած է Ռայխսթակին մէջ երկրորդ ընթերցմամբ, եւ կը յուսան թէ խորհրդարանը պիտի յաջողի երրորդ ընթերցմամբ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացնել դաշնակցային խորհրդարանին հետ։

Դաշնակից պետութիւնները, ըստ յետոյ, համոզուած են թէ նոր սակացոյցը աքանչելի հիմ մը կը կազմէ նոր առեւտրական պայմանագրութիւններ կնքելու համար։ Կայս. կառավարութիւնը ո եւ է ջանք չպիտի զլանայ այս մասին։ Ոչ միայն Գերմանիա այլ եւ միւս պետութիւններն ալ միեւնոյն շահը ունին առեւտրական պայմանագրութիւններ կնքելով։ (Ծափահարութիւններ)

Բաւական բուռն վիճաբանութիւններէ եւ հանրապետականներու կողմէ արտասանուած խարանարար ճառերէ վերջը մաքսային սակացոյցի ծրագրին Ա. յօդուածը ընդունուեցաւ։ Ցիշեալ ճառերու միջոցին Պ. Անթըն հանրապետականը խօսեցաւ ութը ժամ։ Կէս գիշերը քառորդ անցած նիստը կը շարունակուէր տակաւին։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 դեկտ.—Բարաքասէն կը հեռագրեն թէ Լա Կուայրա քաղաքին ռմբակոծումը մօտալուտ է։ Օտար շոգենաւերուն լուր տրուած է, որպէս զի կարենան ժամանակին մեկնիլ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ նպաստաւոր ընդունելութիւն կ'ընեն Վէնէզուէլայի կողմէ իրաւարարութեան խնդրանքի մը։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Տէլքասէ կը հաւաստէ թէ Վէնէզուէլայի մէջ Ֆրանսայի ունեցած շահերը պիտի յարգուին պատերազմիկներուն կողմէ։

ԲԱՐԻԶ.—Ելմտացոյցի յանձնաժողովը 25 միլիոն Ֆր. զեղչեց պատերազմական ելմտացոյցը։

ԼԱ ՀԷՅ.—Պօթա եւ Տըլառէյ զօրավարները Թրանսվալ մեկնեցան ուր յայտարարութիւն մը հրապարակ պիտի հանեն։

ՓԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՎԷՆԷԶՈՒԷԼԱՅԻ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 դեկտ.—Բարաքասէն անգլիական կառավարութեան կը հեռագրեն թէ Անգլ. մարտանաւերը ռմբակոծեր են Բուէրթօ-Քապէլլոյի (Վէնէզուէլա) բերդերը եւ մաքսատուները:

ՀՌՈՄ.—Բարաքասի իտալական դեսպանը Վէնէզուէլայի կառավարութեան յիշագիր մը յանձնեց, որով կը պահանջէ անմիջապէս իտալական հպատակներու տրուելիք հատուցումը, 63 հազար տոլար։

ԲԱՐԻԶ.—Ելմտական նախարարը օրինագիծ մը ներկայացուց ելմտացոյցի յանձնաժողովին, առաջարկելով որ արտօնութիւն տրուի 10 միլիոն ֆրանք արժէքով 25 սանթիմնոց նիքէլէ դրամներ հրապարակ հանել։

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

ԼԱ ԲԷԼ ԺԱՐԴԻՆԻԷՐ

23, Կալաթա, Գարաքէօյ, Շիշլիի թրամուէյի կայարանին դէմ, 23

Սոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին ամէնաընտիր կերպասով շինուած ձեւաւոր պատրաստ հագուստներ, ամէնքն ալ խիստ չափաւոր գիներով, որովհետեւ տէրը, Պ. Լուիզօբուլօ, 24 տարիէ ի վեր շատ ծախելու սկզբունքը իրագործած է։ Կը գտնուին նաեւ մանչ եւ աղջիկ տղոց համար ամէն տեսակ գլխարկներ։ Ձմեռուան եղանակին համար մասնաւորաբար ընտիր հագուստներ եւ բալթօներ հասած են եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ։

ՅՈՎՍԷՓ ԷՖ. ՊԱԼՊԱԼԵԱՆ
(ՄԵՂՐՈՒՆԻ)
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մուզաֆէրիէ Հիւանդանոցին եւ Պարսկական Վարժարանին

Բերա, Մեծ-փողոց, Թագսիմ, թիւ 61
Զըրաճեան Աքառտման

Պալպալեան ամէն օր ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններով տառապողները կ'ընդունի, իսկ Ուրբաթ Կիրակի եւ Երեքշաբթի մինչեւ ժամը 5։ Գիշերուան ո եւ է ժամուն կարելի է գտնել Պալպալեանի։

Պալպալեան կ'երաշխաւորէ իր լեցուցած ու շինած ակռաները։ Ցարեկները ակռայ քաշել տալու համար որոշ վարձք մը չկայ. քաշել տուողին կամքէն կախեալ է։

☞ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ՝ ՁՐԻ ☜

ՄԻ՛ ԿԱՐԴԱՔ

Ձեւաւոր ու դիմացկուն հովանոցներ եւ հովանոցներու հինցած կերպասները փոխելու համար թէ զուտ մետաքսէ եւ թէ բրդախառն մետաքսէ, ազնուութիւնը փորձուած, կերպասներ կը գտնուին, Ղալաթիա, կամուրջին դէմի երկու անկիւնները, հանրածանօթ հովանոցավաճառ Մկրտդատ Հայկազնի քով։

Գիներն . . . ո՞վ գիտէ. անգամ մը փորձեցէք։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 30 Նոյ.		
Օսմ. Քոն. Ունֆի Դ. Օ.Ո.	30	14
Ամէնէն բարձր գին »	30	16
» վար գին »	30	12
Ռումէլի երկաթղ. Փր.	115	75
Ամէնէն բարձր գին »	116	—
» վար գին »	115	75
Թրանսվալ »	140	—
3 օրուան Քանզայիս	260	—
8 » Երկաթուղի	1	25
ԲԱՑՈՒՄ, 2 Դեկտ.		
Օսմ. Քոն. Ունֆի Դ, Օ.Ո.	30	18
» ժամ 5ին «	30	18
Ռում. երկաթուղի Փր.	116	—
» » ժամ 5ին »	116	—
Թագաւ. Թիւրք Ռէժի	15	37
Սիկարէթ, Սէրի A	—	—
» » B	—	—
Պանք տը Մէթէլին	8	50
Ագսիոն տէ Թրամուէյ	5	50
Ժուբիանա	1	32
Սոսիէթէ տ'Անիւրանս	4	25

Սօս. Օթ. տը Ֆիլ է տօֆ	19	—
Ագսիոն Գոմմ.բարիալ	1	40
Թօպաքօ Դօքքօրէշըն	0	09
Ունթըրբրիզ Ժէնէրալ	0	5
Անատոլու Երկաթ. Ագս.	11	42
» » Սէրի A	521	—
» » » B	516	—
Պանք տը Սալօնիք Ագս.	164	—
5% Հելլէնիք 1881	212	50
Պանք Նասիոն. Թուրք.	418	—
Լօրիիում	72	50
Թրանսվալ	137	—
Պօլսոյ Քարափի Ընկ.	492	—
Դերքոսի ջրի Ընկ.	259	—
Թրամուէյի Ընկ.	490	—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիփ.	264	75
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	108	1/8
» » » չէք	109	12
Բարիզ » »	23	17
» » » չէք	23	—
Պերլին անտեկոս չէք	18	74
Իտալ. Աւստրիական	21	81

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլ. Ոսկի	110	03
20 Ֆրանկնոց	87	23
20 մարքնոց	107	10
Բոլ Իմբերիալ	90	15
Քրիմից	51	03
Մէճիտիէ արծաթ	108	01
Մէճիտիէ քառորդ	106	20
Մէճիտիէ մանրուք	103	20
Պէշլիք	103	—
Մեթալիք	104	—
Ռուպլի արծաթ	68	20
Հիլիք	109	10
Ֆր. արծթ. Ֆրնս.	87	—
» » բելճիկն.	86	—
» » իտալկն.	83	—
Ռէճինա	09	—
Ռուպլի թղթադրամ	8	61
Ֆլորին »	9	07
Մարք »	107	20
Ֆրանկ »	37	30
Անգլ. ոսկի »	109	30
Ֆրանս. » »	87	20
Բելճիկն. » »	87	—
Պուլկ. » »	86	30
Իտալ. » »	85	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 13 Դեկտ.		
3% Ֆրանսական	9[illegible]	75
$3\frac{1}{2}$% »	98	97
Ունֆ. Քոնս. D	28	15
Ռում. Երկ.	119	—
Օսմ. Ռէժի	352	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	585	—
Օսմ. Մաքս	470	—
Օսմանիէ	470	—
Քրէտի Լիոնէ	—	
5% Իտալական	103	75
Սպանիական արտաքին	86	42
Թէմպէքի փոխառութ.	460	—
Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	283	—
Գասսապա երկթ.	385	—
Թրանսվալ Քոնս.	140	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	15

Լոնտոն, 13 Դեկտ.		
Անգլ. Քոնս.	92	75
Օսմ. Ունֆի B	55	50
» C	30	87
» D	27	75
Օսմ. Պանքա	13	25
Էժիբսիեն Իւնիֆիէ	107	—
Տոմինիալ	104	—
Պայրնի երկաթուղի	14	—
Գասսապա »	88	50
5% Հելլենական 1881	42	
Իտալիա »	32	—
Մոնոփոլ »	44	50
Պուլկար 1888 6%	[illegible]1	—
Թրանսվալ Քոնս.	05	50
Փոխառ. Բարիզի վրայ	25	35

Վիէննա, 13 Դեկտ.		
Ռում. երկթ.	110	70
Օսմ. Ռէժի	326	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	50
Պրիւքսէլ, 10 Դեկտ.		
Ունիֆ Օսմ. Սէրի D	27	90
Ռում. երկաթուղի	117	—
Պերլին, 13 Դեկտ.		
Ռում. երկաթուղի	121	50
Ռուպլի (100ը)	216	15
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	25

Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա Սերայի դպրոցին դէմ, թիւ 200

Դշ. Եշ. Շբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ 11½։ Բշ. Դ. Ուր. օրերը 6էն 11½։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՑՍ. ԹԱԴ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ
Գրասենեակ Հաճօրուլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56
ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.— 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆրի. եւ քսանեւհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն, իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62։

Այս ամէն գումարները ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, եւ Ֆէնիքս Օթրիշէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումը կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Պոլիս, Պահչէ Գաբու,
Ճելալ պէյ խանին կից, թիւ 10

ԱԶՆԻՒ ԹԷՅԵՐ
ԱԺԱՆ ԹԷՅԵՐ
ԹԷՅԻ ԸՆՏԻՐ ԽԱՌՆՈՒՐԴՆԵՐ

ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ-ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԹԷՅԻ ԽԱՌՆՈՒՐԴՆԵՐԸ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՏԵՍԱԿՈՎ ԵՒ ԳԻՆՈՎ

Գաւառներէ կ'ընդունուին ամէն քանակութեամբ յանձնարարութիւններ կը կատարուին ամենայն ճշդապահութեամբ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔԸ
ԲԱԶՄԱՊԱՏԿԵՐ

Հարպիկ քերականէն եաքը, ընթերցանութեան եւ վարժութեան համար միակ դասագիրքն է։ Գինը 60 փարայ։
Կեդրոնատեղի ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ա. ՏՊԼԵՏ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ

ԳԻՆ 20 ՂՐՇ. Թարգմանեց Ն. ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԳԻՆ 20 ՂՐՇ.
Դիմել ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Կ. Պոլիս, Մէրճան փողոց թիւ 57

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Շատեր կը հարցնեն թէ՝ կարճ միջոցի մէջ Անգլերէն կամ Ֆրանսերէն սորվելու համար ՄԱՅՍԹԵՐՍԱՅԹ ՍԻՍԹԷՄԸ ո՞ւրկէ առնելու է։

Մի միայն ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ, երբ 30 ղրուշ ղրկէք, առանց թղթատարի ծախքի ձեռքերնիդ կը հասնի ապահովաբար։ rq

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

Դրատուցակը ձրի կը տրուի փափաքողներուն
24—30

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պին-Պիր-Զեշիտին դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գաբու Պին-Պիր-Զեշիտին դիմաց

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

WESTERN ASSURANCE COMPANY
ՈՒԻՍԴԷՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հաստատուած Քանատայի դրամներու Անգլ. ոսկի 6,000,000
Դրամ եւ արծաթեայ դրամով » » 1,250,000
Ընդհանուր գումարը » » 410,000
100,000ն աւելի կ։

Գլխաւոր գրասենեակ Տորանտոյի մէջ։

Գլխաւոր գործակատար Գ. Ֆերգուսոն։

Գործ. — Տիրայրեր Գ. Ֆերգուսոն եւ Գ. Գիբսոն։

Գրքոյկ մը կրնանք ստանալ մեր գործակալներէն։

Գ.Գ. — Գաւառներեն

ՀԷՐՃԱՑԻ ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ
ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ՈՒՆԵՆԱԼ ԴԻՄԵՑԷՔ
Պոլիս, Ոսկերչաց Շուկայ
Մեծ-Փողոց թիւ 13

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած զոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։
ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։
ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։
ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ եւ արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չարաթական հարիւրին 5 վճարում
Կանխիկ գնողին համար հարիւրին 5 զեղչ
Գործածուած զոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն, հարիւրին 10 զեղչով եւ կ'առնուին

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱՎԱՃԱՌ
ՍՐԹԱԼՈՅՍ

Թիւ 9, Սուլթան Համամ, Քրէտի Լիոնեի կից, Թիւ 9
ԱԺԱՆ ԾԱԽԵԼ, ԵՒ ԳՈՀԱՆԱԼ

Ցաճախորդաց կողմէ ինծի հանդէպ ցոյց տրուած համակրանքէն աւելի քաջալերուած, այս անգամ սկսած եմ վաճառատանս մէջ պատրաստել ամէն տեսակ կօշիկներ, արանց, կանանց եւ տղոց համար։ Այժմ ան՝նք որ ճաշակի տէր են, կրնան անգամ մը մեր ԱՐԾԱԼՈՅՍ վաճառատունը դիմել եւ փորձել մեր կօշիկներու թէ անմրցելի ժամանութիւնը եւ թէ նորաձեւութիւնը։

Նաեւ չարիւ վրայ յանձնարարութիւններ ամենայն փութով կը կատարուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին նաեւ կօշիկ պատրաստելու համար ամէն տեսակ գունաւոր ամերիկեան եւ ֆրանսական կաշիներ, բուրդէ եւ բամպակէ մանածներ եւլն., որուն տէրն է ՅՈՎՍԷՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ղալաթիա մասնաճիւղ չունինք

ՄԻՍԱՔ ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ
Ղալաթիա, ճիւղ Թիւնէլի դիմաց, թիւ 25.

Վաճառատանս մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուի՝ պատի թուղթերու ճոխ եւ ճաշակաւոր մթերք մը ինչպէս նաեւ ոսկեզօծ եւ զարդարուն ՓՕՐՆԻՇՆԵՐ եւ ամէն տեսակ ՍԹՕՐՆԵՐ եւլայլն։

ԴԻՆ ԶԱՓԱՒՈՐ

ՀԱՃԻ ՍԱԼԹԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՐՔ ԴԷ ԱՆԹԻՔ
Բերա, Մեծ փողոց թիւ 16
ՄԱՍՈՒՃԻՒՂԵՐ

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.
Ղալաթիա, Փօրճուլար ճաւտեսի թիւ 101

Հարսանիքներու եւ երեկոյթներու համար գեղեցիկ ապարանք, իրենց կանոնաւոր ապահարկութիւնն։

ՀԱՐՏԱՐԱՊԵՏ
ՍԱՐԳԻՍ ԹԱՇՃԵԱՆ

ՎԵՀԱՑԵԱԼ ԳԱՅԹ. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ

Կը սատանէ չինութիւններ իրենց կամ ակերու հաշուոյն
Կը կատարէ հարսարապետական ամէն տեսակ աշխատութիւններ
Գաւառներէ կ'ընդունի յանձնարարութիւններ
Պատրաստութիւն չինութեանց յատակագիծներու
Ի հարկին այցելութեամբ կը կատարէ գաւառներու մէջ եղած գործեր
ՍԿԶԲՈՒՆՔ
Ճշդապահութիւն եւ դիւրամատչելի պայմաններ
Կալաթա, Մանմուտիէ ճատտեսի, թիւ 42

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (47)

ԿԱԹՆԱՎԱՃԱՌ ԱՂՋԻԿԸ

Բ. ՄԱՍ

Դ.

ԴԻՆԵՏՈՒՆԸ

—Դուք առանկ կը կարծէք, Պարոն եւ սակայն ես . . .

—Պէտք է որ վճարե՛ս, Պէոթրան։

—Անշուշտ պիտի վճարեմ, տէ՛ր։

—Օկիւսթ երգելով դուրս ելաւ, եւ. Պէոթրան վար՝ Շթրաքին սենեակը իջաւ՝ անոր կինը հարցաքննելու համար։

* * *

Պէոթրան որոշուած գումարը վճարած էր, եւ Լէօնի սովորականէն շատ աւելի սերտ մտերմութիւնով մը կը տեսնուէր Օկիւսթին հետ։ Բայց առաւ մը Տարվիլ կը տեսնէր որ, Պարոն մը դուրս կ'ելլէ անոր սենեակէն՝ խորին յարգանքներով գլուխը ծռմռակելով, որոնք կ'ընդունի Տիկ. Սէն-Լամոն շնորհակալութեամբ։

—Ո՞վ է այդ Պարոնը, կ'ըսէ Օկիւսթ աղջկան, երբ օտարականը կը մեկնի։

—Ա՜հ, Ատուած իմ, անմիտին մէկն է, զոր հօրաքոյրներէս մեկը զրկած է ինծի։ Դիւղէն կուգայ եւ աշխատելու տեղ մը կը փնտռէ կոր։ Բայց որովհետեւ անհաճոյ կը թուի ինծի այդ Պարոնը, անոր համար ա՜նտանկ պաղ ընդունելութիւն մը ըրի՝ որ վայրկենապէս դրեթէ հեռացաւ քովէս։ Տղեղութեան չափ տխմարութիւն ալ ունի։

—Բայց ինծի տղեղ չերեւցա՛ւ այդ Պարոնը։

—Ի՞նչ, տեսա՞ք ուրեմն զայն։ Ա՜հ, ոերիին մէկն է։ դէմքի ամէնէն սոսկալի տգեղութիւններուն տէր։ Ներս մխուած աչքեր մը, ձախաւեր ձեւեր մը ունի որ։

Օկիւսթ իր իսօսակցութիւնը եւ հարցաքննութիւնները ա՛լ առաջ չի տաներ, բայց ներսը կասկածներ արթնցած են այդ Պարոնին մասին. որովհետեւ աղէկ գիտէ որ, երբ կիները մէկու մը համար այդքան դէշ ըսեն, անպատճառ անոր հետ իրենց ունեցած յարաբերութիւնները ծածկելու մտքով է որ կ'ընեն։

Իր սենեակը վերադառնալով, կը տեսնայ որ Պէոթրան իր շուրջը կը պտտի, եւ բան մը ըսել ուզելու երեւոյթը ունի։

—Բա՞ն մը պիտի ըսես, կամ բա՞ն մը պիտի հարցնես, կ'ըսէ անոր Տարվիլ՝ անոր դիմացը կանգ առնելով, փոխանակ բոլորտիքս դառնալու, խօսէ՛ ուրեմն։ Ծերուկ բարեկամս, չի՞ս գիտեր գոնէ սա կէտը որ, երբ կիները մեղի բան մը ըսելիք ունենան, մեղի զիրենք հարցաքննել ստիպելու կերպը գիտեն անոնք։

—Շատ իրաւունք ունիք, տեղակալս, ուրեմն փոխանակ կեղծաւորական ձեւեր ձեռք առնելու, հաւարձակ խօսինք։ Քիչ մը առաջ վերի դրացուհին սենեակը երիտասարդ պարոնի մը հանդիպեցա՞ք, որովհետեւ ես ա՜նոր վար իջնալը տեսայ, ձեր վեր ելլելէն եաքը։

—Է այո՛, տեսայ, բայց ի՞նչ կայ։

—Սա պիտի ըսեմ որ, առաջին անգամն է որ կը տեսնաք կոր զայն։

—Այո՛։

—Սակայն չա՛տ անդամ հոս կու գայ ան։

—Ո՞վ բաւ քեզի։

—Դոնապանուհին. Տիկին Շթրաքը։

—Ի՞նչ, Պէրթոան. դոնապանուհիի մը հետ ժամանակ կ'անցուցնես կոր գուն ուրեմն, էջ։

—Ե՞ս. չէ՛ տեղակալս, չէ՛։ Ես ժամանակ անցընեմ դոնապանուհիի մը հետ։ Բայց ես ձեզի ըսի՞ առանկ բան մը. ըսի՞ երբեք թէ անոր հետ ժամանակ կ'անցընեմ։

—Ատիկա թող առանկ ըլլայ։ Տիկին Սէն-Լամոն մարդու հետ տեսնուելու իրաւունք չունի՞. ինք իր անձին տէրը չէ՞. չի՞ կրնար ուզած մարդուն հետ տեսնուիլ։ Պարտական է որ իրեն այցելող բոլոր անձերուն հաշիւը տայ ինծի։ Ինչ իրաւունքով ես պիտի խառնուիմ իր գործերուն։ եւ երբ ես իրաւունքը ունենայի իրեն այցելողներուն հաշիւը հարցնելու, կը կարծե՞ս որ ինծի դէմ չպիտի ելլէր ինք։

—Իրաւո՛ւնք ունիս, չա՛տ իրաւ ես տեղակալս. անիրաւը ե՛ս եմ։ ալ ասկէ եաքը մինակ Շթրաքին հետ խմեմ պիտի, ու իր կնկան հետ ընաւ չպիտի խօսիմ. որովհետեւ, չեմ ուզեր երբեք որ ինծի համար ըսեն թէ, «սա պէխերը ճերմկցած մարդուն նայեցէք անդամ մը. դոնապանուհիին հետ գործ եթելու ելեր է»։

Որքան որ Պէրթոանը յանդիմանեց Օկիւսթ, եւ սակայն անոր քիչ մը առաջ ըսածները միտքն էին, ինչպէս նաեւ տիկին Սէն-Լամոնին ալ այն պարոնին համար ըրած չարաբանութիւնները։ Հաւատարիմ կարծուած տարփուհիի մը, առանկ անհաւատարմութիւն մը չէր կրնար ներուիլ երբեք, ուստի Օկիւսթ ըսաւ ինքնիրեն.

—Լէօնի կեղծաւոր խարեբային մէկը ըլլալու է։ Անոր արտայայտած անկեղծութիւնները չանուշ համար են բոլոր. կամ ուրիշ մը կը սիրէ, եւ կամ երկու հոգի մէկէն կը սիրէ. ասոնք բացայայտ բաներ են։

Օկիւսթ, Մօնմառթրի պղտոտայէն վար իջած ատեն, զգաց որ թեթեւ մը իր բաղուկին կը դպչէին։ Ետին դառնալ, ու Օր. Վիրժինին դառնալ իր առջեւն։

—Ձեզի հանդիպիլը, մեծ զմբաղութիւն մը չէ՛, ըսաւ Վիրժինի՝ նշանակալից ակնարկ մը նետելով Օկիւսթին վրայ, իր սովորութեան համեմատ. ու թէպէտեւ Օկիւսթ ատոնք չա՛տ աղուոր սերտած էր, եւ սակայն, նորէն այն երկու սեւուլիկ խօսքը աչքերը կրկին դիտելով մեծ հաճոյք կը զգար, քանի որ բաւական ատեն էր հանդիպած չէր անոնց։

—Ա՜հ, տա խնդալներով նայուածքներդ, չարունակեց Վիրժինի, երբեք չեն կրնար դիս հաշտեցնել քեզի հետ։

—Իրա՞ւ. որոշած ես հետս . . .

—Պարոն, կ'ազատեմ հետս մի՛ զբուարճանաք, ըսաւ Վիրժինի, եւ ա՛յնպիսի ուժգին քահ քահ մը փբրցուց որ, անցնողներուն աչքերը բոլոր իր վրայ դարձան. արդէն Բարիզի մէջ ոչինչ բան մը կը զրգռէր անցնողները. եւ նոյն իսկ անոնցմէ մէկը, որ կեանքին մէջ խնդացած չէր բրնաւ, զարմանալով անոր մտեցաւ. եւ հարցուց թէ ի՞նչ կ'ըլլար. եւ սակայն, Օկիւսթին մէկ ակնարկը զայն հեռացնել ստիպեց.

(Շարունակելի)

Խմբագրատեր Ա. ՍԱՌԳԱՆԵԱՆ
Տպագրութիւն Սագաճեան Տպարան